

Arxius i fonts primàries:

AL RITME DE LA FARÀNDULA

La història de la Festa Major de Sant Feliu de Pallerols

Autoria:

Noemí Cabero Martínez

Judit Masegur Barcons

Berta Molas Suriñach

Sílvia Orriols i Trias

Anna Vila Ribas

Mòdul: Ciències Socials 2

Professora: Lada Servitja Tormo

Curs: 2020-2021

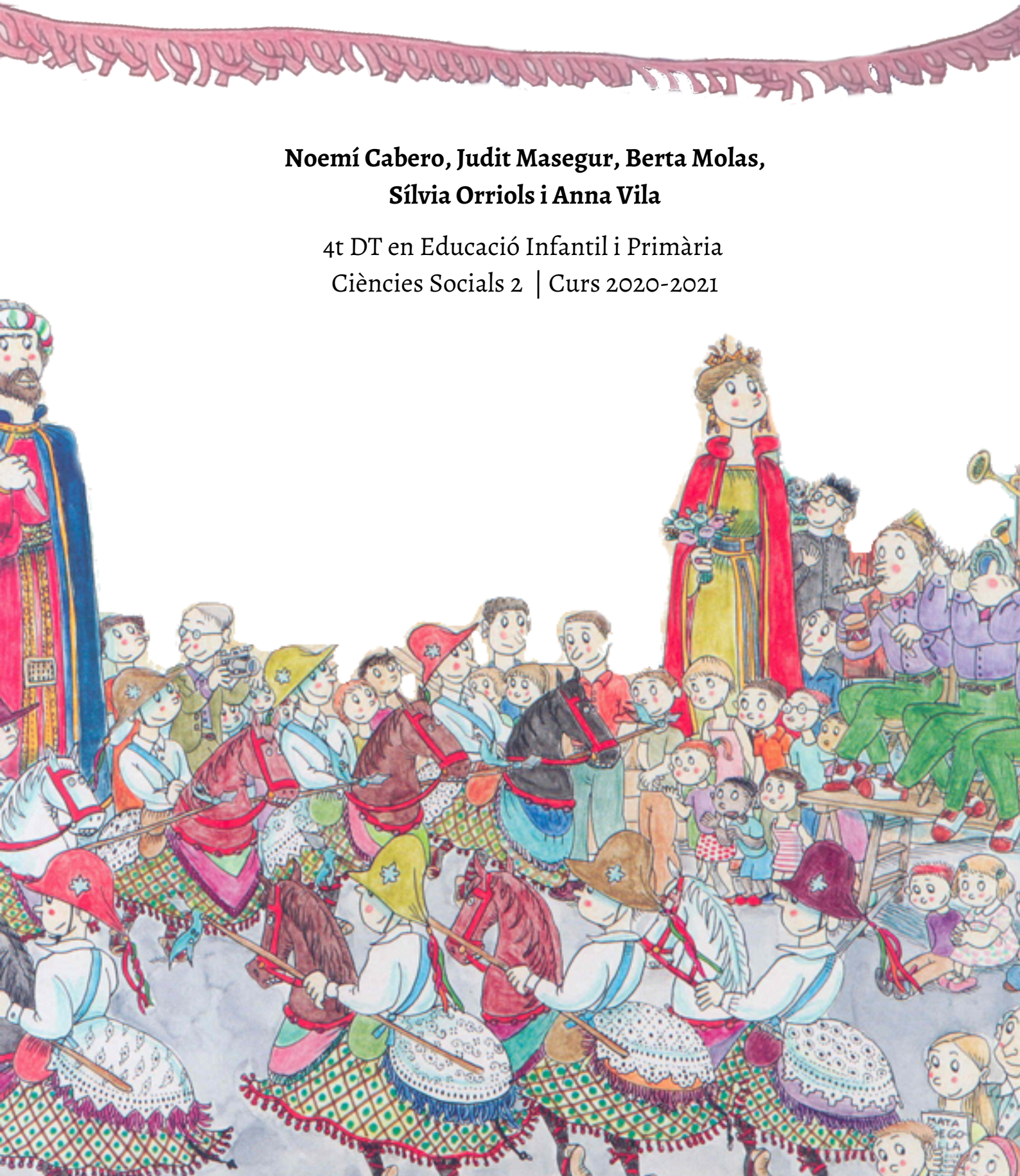
Estudis: Doble Titulació en Mestre/a d'Educació Infantil
i Mestre/a d'Educació Primària

Al ritme de la faràndula

La història de la Festa Major de Sant Feliu de Pallerols

**Noemí Cabero, Judit Masegur, Berta Molas,
Sílvia Orriols i Anna Vila**

4t DT en Educació Infantil i Primària
Ciències Socials 2 | Curs 2020-2021

Índex

1

INTRODUCCIÓ 4

1.1 Presentació de la proposta i context | 4

1.2 Justificació del tema escollit i metodologia | 5

1.3 Tractament i procedència de les fonts reunides | 8

2

OBJECTIUS 10 DIDÀCTICS, COMPETÈNCIES I CONTINGUTS DE LA PROPOSTA

3

UNITAT DIDÀCTICA 15

3.1 Descripció de les activitats | 15

3.2 Avaluació | 32

4

CONCLUSIONS 35

5

REFERÈNCIES 38 BIBLIOGRÀFIQUES

3.1 Fonts d'informació | 38

3.2 Fonts d'arxiu | 40

3.3 Fotografies del document | 41

6

ANNEXOS 42

6.1 Annex 1: Fonts reunides | 42

6.2 Annex 2: Material i recursos | 53

1. Introducció

Recentment, la demanda de sabers històrics, entesos com a recursos funcionals per optimitzar respostes davant els reptes de la vida quotidiana (comprensió i interpretació d'entorns culturals, temporals i espacials), ha augmentat de forma considerable (Hernández, 2020). Per tant, i tal com afirma Pagès (2000), els nens i nenes han d'aprendre història per poder ser ciutadans i ciutadanes d'una societat que aposta per la democràcia com a forma de convivència. Per aquest motiu, cal que a l'escola s'ensenyi tant història com a aprendre història. Així, i seguint les aportacions del mateix expert, els/les docents hem de plantejar el coneixement històric de manera problemàtica, donant oportunitats als/les alumnes de discutir-la, d'analitzar les fonts i evidències existents, de construir les seves pròpies explicacions i els seus propis arguments, i de desenvolupar el seu llenguatge a través d'exposicions orals, de debats o de produccions escrites. D'aquesta manera, l'alumnat ha de conèixer les raons per les quals el saber històric és útil i té un valor. La tasca del mestre/a és la de proporcionar situacions d'aprenentatge que els permeti comprovar-ne la seva funcionalitat, relacionant el coneixement del passat amb el present, construint aprenentatges propis, en cooperació amb els altres, i transferint aquests coneixements en l'anàlisi i pràctica social. En definitiva, segons Pagès (2000), la finalitat de la didàctica de la història és que els nens i nenes "apreguin a pensar el present en termes històrics i que construeixin la seva pròpia consciència històrica" (p. 10).

A més, Hernández i Cardona (2015) defensen que el coneixement històric permet desenvolupar el pensament crític per opinar i decidir sobre aspectes quotidians, i "aquest coneixement és eminentment pràctic i funcional" (p. 13). Per tant, la història s'ha de plantejar com un coneixement i com una tècnica que facilita la comprensió i la presa de decisions. Així doncs, en aquest document s'exposa una unitat didàctica centrada, primordialment, en l'ensenyament de les Ciències Socials a partir de l'anàlisi de fonts històriques; concretament, tal com s'explica a continuació, les sessions es focalitzen en l'origen i l'evolució de la Festa Major de Sant Feliu de Pallerols.

1.1 Presentació de la proposta didàctica i el context on es durà a terme

Ens emplacem a Sant Feliu de Pallerols, un petit poble de la Garrotxa on els seus habitants, els *pescallunes*, senten una gran admiració per la seva faràndula: els Cavallets, els Gegants i la Mulassa. D'aquí, en sorgeix el projecte que s'exposarà a continuació i que sustenta les seves bases en el descobriment del patrimoni local a partir de diferents fonts d'arxiu.

Quant a la unitat didàctica que s'ha plantejat, està constituïda per 8 sessions, cadascuna de les quals es durà a terme en una setmana diferent; és a dir, es desenvoluparà una sessió per setmana. Així doncs, la seqüència plantejada s'iniciarà a principis d'abril, dos mesos abans de la Festa Major del poble aproximadament. A més, és essencial emfatitzar el fet que, tal com es detallarà més endavant, la majoria de les sessions es realitzaran en un indret diferent del poble. Així doncs, l'objectiu global de la unitat didàctica és que els infants coneguin i participin en la Festa Major de Sant Feliu de Pallerols, així com que sàpiguen què la caracteritza, quin és el seu origen i quines són les figures d'imatgeria festiva que surten al carrer durant la seva celebració. D'aquesta manera, s'aconseguirà aproximar els infants al patrimoni cultural del seu poble i motivar-los a participar-hi.

La proposta didàctica s'implementarà en una classe amb alumnes de tercer de Primària de l'Escola Rocalba, l'escola municipal de Sant Feliu de Pallerols. Es tracta d'un centre de titularitat pública amb nou cursos -des de P3 fins a 6è-, cadascun dels quals té una línia. En el cas del grup amb què es desenvoluparà la seqüència didàctica, és format per 12 infants. Tots i totes els/les alumnes han residit al poble des de ben petits, la qual cosa significa que posseeixen un sentiment d'estima i admiració per Sant Feliu de Pallerols; sovint es mostren participatius/ves en les activitats que es fan al nucli i, per tant, conèixer el seu entorn i municipi en profunditat és quelcom que els motiva. D'aquesta manera, l'escola vetlla per dissenyar projectes que fomentin la identitat, les tradicions, la cultura popular i el patrimoni i que, a més, impliquin la comunitat educativa en conjunt i la resta de vilatans i vilatanes.

Així doncs, tal com exposen Santacana i Martínez (2013), és important recórrer al patrimoni històric i cultural perquè posseeix una gran càrrega emocional. Per una banda, la identitat és un sentiment que implica compartir quelcom, com valors, llengua, tradició, lleis, costums i territori. La identitat cultural, però, és més profunda, ja que "la cultura és la base de totes les formes identitàries" (Santacana i Martínez, 2013, p. 50) i "inclou el coneixement, les creences, l'art, la moral, el dret, els costums i qualssevol altres hàbits i capacitats adquirits per l'home" (Tylor, 1920; citat per Santacana i Martínez, 2013, p. 50). El primer que compartim els humans és la cultura i, per tant, la memòria col·lectiva reforça els llaços d'identitat. Per altra banda, el patrimoni cultural és la part visible de la cultura, i quan s'analitzen els elements patrimonials identitaris, se'n comprèn el seu potencial.

1.2 Justificació del tema escollit i de la metodologia emprada

El motiu pel qual hem escollit desenvolupar una unitat didàctica centrada en la faràndula de Sant Feliu de Pallerols es basa, primordialment, en el fet que permet apropar els/les alumnes al patrimoni

del seu poble. D'aquesta manera, el Currículum d'Educació Primària (DECRET 119/2015, DOGC núm. 6900, 2015) exposa que:

“El concepte de medi que dona nom a l'àmbit de l'àrea fa referència tant al conjunt de situacions, fenòmens, objectes, elements o problemes que integren l'espai natural i humanitzat —l'escenari on conviuen les persones i on interactuen amb la naturalesa— com una manera d'aproximar-se a l'estudi de la realitat natural i social. El coneixement del medi centra la seva intervenció didàctica a facilitar a l'alumnat el pas de la cultura viscuda a la seva reconstrucció intel·lectual.” (p. 94).

Així, a partir de la descoberta de l'origen de la Festa Major i dels seus personatges principals, a més de la participació en l'esdeveniment, els infants s'aproximaran d'una manera lúdica i dinàmica a la cultura i història del seu poble. Considerem fermament que els nens i nenes haurien de ser els principals agents i encarregats de preservar el patrimoni i la identitat, ja que així se n'assegura la seva continuïtat.

Tal com exposen Prats i Santacana (2011), reflexionar sobre fets històrics passats és el pilar fonamental per entendre el present. Vinculant aquesta afirmació amb els arguments de Cooper (2013), conèixer el patrimoni d'una regió permet entendre'n la seva història, a més de la pròpia i, així, donar-li un valor, de manera que aprendran a respectar-la: la idea principal és aprendre interpretant l'entorn, no descrivint-lo. D'aquesta manera, doncs, a través de la coneixença de la faràndula de Sant Feliu de Pallerols, els i les alumnes podran conèixer el passat del seu poble i, per tant, entendre el seu present. Com diuen Bardavio et al. (2009), amb aquests processos aconseguirem que els nens i nenes es vinculin amb el seu patrimoni, se'l facin seu i, per tant, se l'estimin i el respectin. Amb això, es procurarà que els i les alumnes construeixin un sentiment d'identitat al voltant del poble, però també de l'escola, en tant que el patrimoni, com a fet del passat que forma part del nostre present i al qual atorguem valor, esdevé un pont important per dialogar amb el temps i la història (Hernández i Cardona, 2015).

D'aquesta manera, Cooper (2002) i Dean (2008) afirmen que els infants podran arribar a comprendre conceptes històrics i aprendre continguts d'aquesta matèria sempre que es vinculin amb les seves idees prèvies i amb el seu entorn, a més d'utilitzar estratègies didàctiques en què ells/es siguin capaços de participar. Així, desenvoluparan l'habilitat de llegir el seu entorn tangible i intangible tot identificant els components principals que conformen el passat (Hernández i Cardona, 2015).

En relació amb la proposta didàctica plantejada i seguint els arguments d'Hernández i Cardona (2015), s'ha vetllat per la implantació del mètode de recerca del medi, que ha d'assolir un protagonisme central:

“S'ha de poder contextualitzar l'entorn, considerant els valors del patrimoni, la conscienciació envers els paisatges històrics, la valoració de museus i espais patrimonials, l'exercici de l'empatia històrica, l'anàlisi de processos arqueològics, l'ús de tècniques de recerca com ara els sistemes d'informació geogràfica o l'aplicació de noves tecnologies digitals a l'estudi de l'entorn històric i patrimonial. A partir de les fonts i dels objectes d'informació, hem de ser capaços de treballar la causalitat i plantejar ucronies”. (p. 16)

Aquest mètode també contempla la socialització de coneixement, en tant que l'alumnat ha d'investigar per la via inductiva i hipoteticodeductiva, però també ha de saber organitzar la informació obtinguda i sintetitzar-la, a més de saber comunicar allò que ha après (Hernández i Cardona, 2015). Així doncs, el mètode de recerca del medi vertebrada, en gran part, el conjunt de la unitat didàctica exposada en aquest document.

Pel que fa al plantejament metodològic que s'ha seguit, el projecte parteix d'una situació motivadora pels infants en què un personatge de la mateixa faràndula de Sant Feliu de Pallerols està sabotejant la Festa Major d'enguany (al final s'acabarà sabent que ha estat la Mulassa), per la qual cosa és necessari que intervinguin per enxampar-lo i garantir la continuïtat de la festa i de la tradició que la caracteritza. Com diu Lozano (2015), el fet que una seqüència didàctica se sustenti en un fil conductor -en aquest cas, el robatori del programa i del cartell de la Festa Major- ens dona l'oportunitat de treballar en diferents direccions i amb diferents propostes: ofereix una gran quantitat de possibilitats didàctiques, les quals es poden adaptar al context real dels/les alumnes i a les necessitats que detecta el/la mestre/a. A més a més, activitats d'aquest caire permeten que els infants desenvolupin una visió del conjunt, tot desenvolupant un procés reflexiu de la situació a resoldre i fomentant les habilitats comunicatives i el treball en equip.

Partint del fet que vertebrar una seqüència didàctica en un fil conductor permet treballar en diferents direccions i ofereix diverses oportunitats, hem optat per elaborar una seqüència transversal, dins la qual es treballen continguts de l'àmbit lingüístic, de l'àmbit de matemàtiques, de l'àmbit de coneixement del medi, de l'àmbit artístic i de l'àmbit digital. Com comenta Hanssell (2014), amb la transversalitat es treballen un conjunt de temes lligats entre si -que, de fet, concorden amb la interdisciplinarietat de la realitat-, els quals potencien la reflexió per part dels infants. Per tant, demana que els nens i nenes sàpiguen relacionar-los entre si per tal d'aconseguir un objectiu i, en aquest cas, resoldre la problemàtica plantejada. Lligant això amb l'afirmació que

aporten Murillo i Martínez (2018), gràcies a la transversalitat es potencia l'educació integral de les persones, la seva socialització, autonomia i participació.

Aquest fil conductor es relaciona amb l'enfocament metodològic que s'ha adoptat per al desenvolupament de la unitat didàctica: l'aprenentatge per projectes. Aquest mètode caracteritza propostes didàctiques que posseeixen un "conjunt d'activitats plantejades al voltant d'un tema ampli i significatiu" (Pérez, 2010; citat per Cortés, 2014, p. 12), i té per objectiu crear un ambient d'aula motivador i incentivar l'interès dels nens i nenes vers l'adquisició de coneixement, a més d'ensenyar-los a aprendre d'una manera útil, adequada i emocionant (Pérez, 2010; citat per Cortés, 2014). Es tracta d'un mètode d'aprenentatge que parteix de les idees del constructivisme i es basa en el fet que l'alumne/a ha de ser el/la protagonista del seu procés d'aprenentatge, mentre que el/la mestre/a passa a adoptar un rol d'acompanyant o guia. D'una banda, doncs, amb aquesta metodologia, l'alumnat haurà de resoldre problemes que l'involucra en el disseny, la resolució, la presa de decisions i l'activitat d'investigar (Sánchez, 2019). A més, un punt important de l'aprenentatge per projectes és el fet de crear enllaços cognitius entre els diferents àmbits que es tracten (Sánchez, 2019), la qual cosa s'aconsegueix amb la transversalitat comentada anteriorment i que es veurà reflectida en el transcurs de tota la seqüència didàctica. D'altra banda, quant al docent, Martín, Wiley i Marfurt (2006) exposen:

"El treball per projectes suposa un canvi d'actitud per part del mestre/a, ja que la seva tasca principal ja no serà la de transmetre coneixements, sinó guiar, orientar, proporcionar informació, estimular i provocar conflictes i situacions que possibilitin als infants la construcció dels seus propis aprenentatges" (citat per Martínez, 2014, p. 6).

1.3 Tractament i procedència de les fonts reunides

El desenvolupament de la unitat didàctica es fonamenta en el tractament de fonts històriques, tant primàries com secundàries, les quals poden aportar-nos informació molt diversa sobre l'època a la qual fan referència. Així doncs, la majoria de sessions plantejades parteixen de l'extracció i anàlisi de la informació que ofereixen, aspecte que, tal com argumenten Feliu i Hernández (2011), és fonamental en el procés d'aprenentatge, ja que, a part de permetre conèixer fets passats, desenvolupa una perspectiva crítica. Fent referència als arguments de Tribó (2005; citada per Tribó, Medir, Calderé i Batllem, 2015), "un arxiu no és una aportació espontània o arbitrària del passat al present" (p.1), sinó que requereix anàlisi, extracció d'informació i, finalment, reflexió per arribar a conclusions i, així, poder conèixer l'època o esdeveniment al qual fa referència. Vinculat a aquesta idea, Tribó et al. (2015), defensen:

“L’objectiu actual de l’educació, a les escoles i instituts, ja no és el d’ensenyar i fer aprendre uns temaris, sinó el d’ensenyar a saber fer, a pensar, a fer recerca i a estructurar la informació a la qual es té accés.” (p.1).

Així doncs, el treball a partir de fonts històriques, tant documentals com orals, és una pràctica molt rica per assolir aquest objectiu, ja que permet treballar la història des d’una perspectiva més pròxima i allunyada de l’abstracció, a més de provocar i incitar l’anàlisi d’informació, la reflexió i l’extracció de conclusions. D’aquesta manera, tant l’ús de fonts com a pilar fonamental de la unitat didàctica, com el plantejament de les sessions, impliquen sis dels set principis de la didàctica de les Ciències Socials defensats per Turner-Bisset (2005; citat per Hernández i Cardona, 2015): plantejar reptes a l’alumnat, plantejar-los preguntes, estudiar un tema en profunditat, utilitzar fonts autèntiques, fer les fonts accessibles als infants i propiciar que els nens i nenes comuniquin els coneixements adquirits.

Considerant que la unitat didàctica plantejada gira al voltant de l’origen de la Festa Major de Sant Feliu de Pallerols i que busca l’aproximació dels i de les alumnes al patrimoni del seu poble, cal ressaltar que totes les fonts utilitzades són geogràficament pròximes als infants; treballar amb fonts d’arxiu de l’entorn proper dels i les alumnes els pot permetre identificar-se afectivament amb la informació i/o la història que exposa i, consegüentment, motivar-los emocionalment (Tribó et al., 2015). Seguint el mateix fil, Medir (2013) exposa que l’ensenyament contextualitzat a partir de fonts permet desenvolupar el sentiment de pertinença a una comunitat i, així, potenciar la cohesió social i la identificació dels individus amb l’entorn. L’autora també destaca que “els documents d’arxiu que usem per a la didàctica de l’alumnat i per a la difusió a la ciutadania han de generar empatia” (p. 3), la qual es pot aconseguir a partir de la proximitat geogràfica, sentimental, d’edat o de gènere. Tenint en compte l’objectiu proposat en aquesta unitat didàctica i enllaçant-lo amb la idea que defensa Medir (2013) que només els arxius que “resultin geogràficament propers tenen el major interès per a un determinat centre educatiu” (p.4), hem centrat les sessions a l’anàlisi d’arxius vinculats estretament al poble i a la Festa Major de Sant Feliu de Pallerols.

Fent referència a la procedència de les fonts, tal com argumenten Fernández i Cardona (2015), és interessant basar-se no només en fonts primàries, com textos històrics o fotografies, sinó també en secundàries, com relats o recerques posteriors. Així doncs, la unitat didàctica plantejada reuneix fonts de diversos orígens, les quals han estat extretes de la biblioteca municipal de Sant Feliu de Pallerols (Biblioteca Josep Maria Garganta), així com de l’Arxiu Comarcal de la Garrotxa. Tot i això, també és important destacar la informació trobada a la xarxa o proporcionada per familiars i

amics/gues d'algunes integrants del grup. A més, també hem recercat en documents i recursos dels quals ja disposàvem a casa, ja que dues membres del grup tenen vincle amb el poble i els seus ciutadans/es. És d'aquesta manera, doncs, com hem obtingut fonts molt diverses mitjançant les quals ens hem enriquit de coneixement i ens hem aproximat al patrimoni del municipi. Concretament, hem partit de diverses fotografies, un conte infantil, recerques sobre la faràndula de Sant Feliu de Pallerols i sobre els cartells de la seva Festa Major al llarg dels anys, i informació i documentació provinent de fonts orals. Així doncs, més endavant, a l'apartat 3. *Activitats didàctiques*, es detallaran les fonts utilitzades en les diverses sessions, les quals s'il·lustren a 5. *Annex*.

Com a resum i tall de conclusió, la unitat didàctica pretén que els i les alumnes de tercer de Primària de l'Escola Rocalba (Sant Feliu de Pallerols) coneguin l'origen i la història amagada darrere la Festa Major del seu poble i, així, s'aproximin al seu patrimoni, la qual cosa s'aconsegueix a partir de l'anàlisi de fonts primàries i secundàries. Així doncs, la unitat didàctica permet treballar algunes de les idees clau de l'ensenyament de la història (Feliu i Hernández, 2011):

- Idea clau 1: *La correcta ubicació de l'individu en les variables temporals exigeix el coneixement i la pràctica de categories, nocions i convencions temporals d'ús comú per part de la comunitat humana.*

Aquesta idea és inherent a les sessions proposades, així com al conjunt de la didàctica de la història. Els infants han d'extrapolar els següents conceptes a partir del desenvolupament de les activitats que es detallen més endavant: successió (la Festa Major, si les condicions ho permeten, es fa cada any i té un principi i un fi), posició en el temps (la Festa Major i la faràndula al passat, al present i al futur), reversibilitat (relació entre passat i present de la Festa Major i la faràndula), continuïtat (la Festa Major i la faràndula han arribat fins als nostres dies, i així seguirà; per tant, la tradició es manté al llarg del temps), i canvi (hi ha elements tant de la Festa Major com de la faràndula han anat canviant al llarg del temps).

- Idea clau 3: *Coneixem el passat a partir de fonts: objectes, restes, escrits, testimonis, estudis... Les fonts poden classificar-se en funció de si són coetànies dels fets sobre els quals informen; segons la seva naturalesa, o segons el tipus d'informació que subministren.*

Aquesta idea clau es veu reflectida en la seqüència didàctica en el sentit que, a partir de les fonts presentades (fotografies, música, cartells, un conte, veïns del poble), els infants podran conèixer com era antigament la Festa Major de Sant Feliu de Pallerols gràcies al fet que totes

fan referència a l'origen i evolució de l'esdeveniment. Així doncs, els i les alumnes es podran fer una idea de com era la festa abans i els canvis que hi ha sofert, entre d'altres.

- Idea clau 6: *La investigació i vivència de la història exigeixen contacte directe amb les evidències del passat que formen part del nostre present i a les quals reconeixem el valor.*

La seqüència didàctica busca l'aproximació dels infants al patrimoni del seu poble a partir de la coneixença de l'origen de la Festa Major, la qual cosa requereix remetre's a fets del passat, analitzar la seva relació amb el present i així, i atorgar-los valor.

- Idea clau 11: *La investigació i el treball sobre història dels alumnes de primària i secundària generen sabers que s'han de socialitzar i retornar a la societat a través d'estratègies comunicatives i de difusió.*

Aquesta idea es materialitza en la unitat didàctica a l'hora de recopilar tots els coneixements adquirits al llarg de les sessions en relació amb el poble de Sant Feliu de Pallerols, la Festa Major i la seva faràndula, amb la finalitat d'exposar-los i transmetre'ls al públic durant el transcurs de la cercavila de Festa Major. D'aquesta manera, es pretén fer partícips els nens i nenes en la difusió del patrimoni del seu poble (fet que en garanteix la seva continuïtat), alhora que compartir els aprenentatges obtinguts permet fomentar la coneixença i l'estima per la cultura popular pròpia, així com el sentiment d'identitat cultural i patrimonial.

2. Objectius didàctics, competències i continguts de la proposta

Els objectius didàctics que es pretenen aconseguir amb la realització de les sessions d'aquesta unitat didàctica són els següents, i es divideixen en continguts conceptuals (és a dir, que fan referència a continguts curriculars) i procedimentals (relacionats amb habilitats i capacitats extrapolables a la vida quotidiana, més enllà del context escolar):

OBJECTIUS CONCEPTUALS

- Identificar l'origen i els trets característics propis de la Festa Major de Sant Feliu de Pallerols per tal de conèixer i apropar-se al patrimoni del seu poble.
- Utilitzar sistemes de mesura convencionals i no convencionals per mesurar l'alçada i l'amplada d'un objecte i comparar-lo amb elements quotidians per tal de fer-se una idea de les seves dimensions reals.
- Elaborar una carta i una infografia partint de la seva estructura bàsica per tal de comunicar-se i transmetre informació.
- Elaborar i dissenyar un cartell fent ús de la informació recopilada durant el projecte per tal d'exposar-lo al poble durant les dates de la Festa Major.
- Representar una de les danses tradicionals de la faràndula de Sant Feliu de Pallerols per tal d'acostar els nens i nenes als actes culturals del poble i fer-los partícips.

OBJECTIUS PROCEDIMENTALS

- Interpretar i analitzar fonts primàries o secundàries per tal de treure informació i arribar a conclusions sobre la Festa Major de Sant Feliu de Pallerols i la seva evolució durant la història.
- Valorar les fonts primàries i secundàries com a eines patrimonials per conèixer el passat, per interpretar el present i per concretar el futur. Respectar i valorar el patrimoni per tal de vetllar per la seva continuïtat.

- Participar i mostrar implicació vers el desenvolupament de la proposta didàctica mitjançant el treball cooperatiu.

La posada en pràctica de la seqüència didàctica plantejada contempla l'adquisició de les següents competències, pertanyents a l'àmbit del Coneixement del Medi (Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, 2015):

COMPETÈNCIES CLAU DE LA PROPOSTA: Àmbit de Coneixement del Medi

Dimensió Món Actual

- **Competència 1.** Plantejar-se preguntes sobre el medi, utilitzar estratègies de cerca de dades i analitzar resultats per trobar respostes.
- **Competència 2.** Interpretar el present a partir de l'anàlisi dels canvis i continuïtats al llarg del temps, per comprendre la societat en què vivim.

Així mateix, els continguts establerts pel currículum d'Educació Primària (DECRET 119/2015, DOGC núm. 6900, 2015) implicats en la seqüència didàctica són els que es detallen a continuació:

CONTINGUTS CLAU DE LA PROPOSTA: Àrea de Coneixement del Medi Social i Cultural

Continguts generals

- Realització d'un treball d'investigació a partir del plantejament de qüestions i problemes rellevants de l'entorn, mitjançant el treball cooperatiu i a partir de l'experimentació i l'ús de diferents fonts d'informació i de les tecnologies digitals (programes específics, simulacions...).
- Cerca i contrast d'informació en diferents suports (textos científics, imatges, gràfics, mapes, plànols...).
- Argumentació oral i escrita de les propostes de solució del treball d'investigació.
- Comunicació de les informacions obtingudes utilitzant diferents llenguatges.
- Utilització dels mecanismes de la participació activa, la cooperació i el diàleg en la construcció de tasques comunes i en la resolució de conflictes.

Bloc de continguts: Persones, cultures i societats

- Valoració de la diversitat social, cultural i de gènere i respecte per les diferències.
- Identificació de les manifestacions culturals com a elements de cohesió social.

Bloc de continguts: Canvis i continuïtats en el temps

- Ús de tècniques de registre i representació de la història pròpia i del passat familiar proper.
- Ús de fonts històriques diverses per obtenir informació i evidenciar els canvis i continuïtats al llarg del temps d'aspectes de la vida quotidiana i de l'entorn proper.
- Ús d'unitats de mesura temporal i aplicació de les nocions de canvi i continuïtat.
- Anàlisi de l'evolució d'algun aspecte de la vida quotidiana al llarg del temps: ús d'unitats de mesura temporal i aplicació de les nocions de canvi i continuïtat.
- Descoberta i valoració del patrimoni comarcal, social i cultural.

3. Unitat didàctica

2.1 Descripció de les activitats

SESSIÓ 1			
Espai:	Aula ordinària	Durada:	1 hora
Material necessari:		Fonts:	
<ul style="list-style-type: none"> • Carta de la Mulassa (vegeu <i>Annex 6.2.1</i>). • <i>Quel·lis</i> dels cartells de la Festa Major (vegeu <i>Annex 6.1.1</i>). 		<ul style="list-style-type: none"> • Còpies dels cartells de diversos anys de la Festa Major de Sant Feliu de Pallerols: 1980, 1983, 1984, 1985, 1987, 1988, 1994, 1995, 1997, 2001, 2002, 2003, 2004, 2012 i 2014. (vegeu <i>Annex 6.1.1</i>) <p>Fonts secundàries proporcionades per l'Ajuntament de Sant Feliu de Pallerols.</p>	
Descripció de la sessió:			
<p>Aquesta serà la primera sessió de la unitat didàctica sobre la Festa Major de Sant Feliu de Pallerols i, per tant, tindrà una funció introductòria. Com que les diferents sessions tenen un fil conductor sobre un robatori que ha succeït, a la primera part d'aquesta sessió se'n farà la presentació. Així doncs, els/les alumnes rebran una carta escrita per la Mulassa a l'aula (vegeu <i>Annex 6.2.1</i>), la qual comunicarà als infants que ha succeït un robatori xocant: algú ha robat, a més del cartell de la Festa Major d'enguany, també el programa i, per tant, no es podran celebrar els esdeveniments programats. En aquesta carta s'hi detallaran dades bàsiques sobre el robatori del programa, com el lloc, el dia, l'hora, etc. Per acabar, la Mulassa, a través de la carta, demanarà als nens i nenes que facin el possible per trobar el cartell i el programa per tal de poder-la celebrar, a més de cercar el culpable de la seva desaparició. Amb la lectura de la carta, doncs, s'introduirà el fil conductor de les sessions a l'alumnat.</p> <p>Fet això, el/la mestre/a presentarà als infants diversos cartells de la Festa Major de Sant Feliu de Pallerols d'anys anteriors (no seran les còpies originals, sinó que seran rèpliques impreses), per tal que es facin una idea de com són verdaderament. Després d'haver observat i analitzat els</p>			

diversos cartells durant uns minuts, els i les alumnes es distribuïran en quatre grups de tres components i faran la següent activitat: el/la docent els donarà una fitxa en què apareixeran quatre *Quèlis* (vegeu *Annex 6.1.1*). Les *Quèlis* (*Què li falta?*) són un recurs en què es mostra una agrupació de quatre elements (en aquest cas, cartells de la Festa Major de Sant Feliu de Pallerols), els quals tenen algun element en comú (forma, color, informació, disseny, etc.), excepte un, que és l'intrús. No obstant això, no hi ha un únic cartell diferent, sinó que cadascun presenta característiques que difereixen de la resta, de manera que no hi ha una única resposta correcta. Així doncs, l'objectiu de les *Quèlis* és que els infants parin atenció a les característiques dels cartells presentats, trobin aquell que considerin l'intrús i justifiquin el perquè; és a dir, que argumentin què li faltaria al cartell diferent per poder complir amb la característica comuna que presenten els altres tres.

Un cop hagin acabat l'activitat, els quatre grups posaran en comú amb la resta de companys/es les respostes que han sorgit de les *Quèlis*, així com la justificació del motiu pel qual l'element que han triat és l'intrús. Així, com s'ha explicat, l'aspecte més divertit d'aquesta activitat és que hi ha múltiples respostes per a cada *Quèli*, de manera que és probable que no tots els grups hagin trobat els mateixos intrusos.

Per acabar la sessió, durant els darrers vint minuts aproximadament, el/la mestre/a, juntament amb els i les alumnes, s'asseuran al terra en rotllana i, després de tornar a observar els cartells de la Festa Major de diferents anys, faran un llistat dels aspectes que tots tenen en comú: les dates, només hi ha 3 nits de ball (sense cap altre esdeveniment escrit), hi apareix un element característic del poble o de la festa, la forma (que no és un rombe, sinó un quadrat girat) i qui són els organitzadors i els col·laboradors de la festa. Això, però, no ho dirà el/la docent, sinó que seran els infants qui, partint de l'observació dels diferents cartells, arribin a aquestes conclusions.

SESSIÓ 2

Espai:	Carrers del poble	Durada:	1 hora i mitja
Material necessari:	Fonts:		
<ul style="list-style-type: none"> • Dossier per recollir la informació (vegeu <i>Annex 6.2.2</i>). • Càmera de fotografiar o dispositiu que 	<ul style="list-style-type: none"> • Font oral (converses amb els veïns del poble). Fonts primàries. 		

inclogui aquesta funció (un per grup).

Descripció de la sessió:

La Gegantessa de Sant Feliu de Pallerols representa una dama, i és per això que aquesta sessió estarà destinada a cercar i descobrir informació sobre el poble, sobre la seva gent i sobre la Festa Major. Per a fer-ho, es durà a terme una gimcana, per la qual cosa els infants es dividiran en tres grups de quatre nens/es cadascun. Cada equip disposarà d'un dossier (vegeu *Annex 6.2.2*) amb deu preguntes, les quals hauran de contestar partint del coneixement propi, però també contrastant-lo amb les opinions i/o aportacions dels habitants del poble. D'aquesta manera, es posen en valor les fonts orals i la transmissió intergeneracional sobre les tradicions i la vida a la vila: les dades que es tenen de la faràndula i de la Festa Major han arribat fins a l'actualitat gràcies a les fonts fotogràfiques, però, sobretot, gràcies a la transmissió oral entre generacions, ja que són poques les fonts documentals escrites que han perdurat fins als nostres dies.

D'aquesta manera, els nens i nenes hauran de respondre les preguntes que s'exposen a continuació mitjançant la cerca pel poble (diàleg, cartells, documents); la informació que n'obtinguin els servirà per considerar-la durant el disseny i creació del cartell (Sessió 8) i per complementar l'exposició oral durant la cercavila de Festa Major.

1. Per què a la gent de Sant Feliu de Pallerols se'ls diu pescallunes? Hi ha algun símbol que ho mostri? Busqueu-lo pel poble i feu-li una fotografia.

A la gent de Sant Feliu de Pallerols se'ls diu pescallunes perquè la llegenda explica que, en una nit de cel transparent i de lluna plena, un santfeliuenc vorejava el riu Brugent quan va haver d'aturar-se atret per l'encant, mai vist per ell fins aleshores, que li ofería la lluna que es reflectia en tota la seva plenitud en les aigües del riu. Va quedar tan embadalit de la bellesa d'aquell astre, que tant brillava en la foscor de l'aigua que, il·lusionat, va decidir pescar la lluna amb un cove. Tot i això, per més que posés el cove dins l'aigua i l'enlairés ben de pressa, no aconseguia ficar-hi la lluna dins. Algú que passava per allà, va veure l'escena i, en to burleta, li digué: "Què voleu fer? Pescar la lluna?" I des d'aleshores que, als vilatans de Sant Feliu de Pallerols, els diuen els pescallunes: gent que s'il·lusiona i té somnis, romàntica, amb ambició i molts projectes, gent que no s'atura, que mira sempre endavant.

Hi ha una escultura, el Pescallunes, que és símbol d'aquesta llegenda i, a més, recentment s'ha afegit la figura d'una lluna penjada d'un fil que va de banda a banda de riu.

El Pescallunes.

Font: totnens.cat

La Lluna.

Font: Paula Boada, 2020

2. Busqueu tres indrets emblemàtics del poble i feu-hi una foto: El Firal (amb el Lago), la Plaça de l'Església (amb les banderetes de festa) i el riu Brugent (podeu fer la foto des del Carrer Sant Sebastià o des del Pont del Brugent).

El Firal.

Font: totnens.cat

Riu Brugent.

Font: experienciarural.cat

Plaça de l'Església.

Font: Júlia Ventura, 2017.

3. Quants habitants té el poble? Qui és l'alcalde o alcaldessa?

El poble té 1437 habitants. L'alcalde de l'actual legislatura és Artur Colomer Buchner.

4. Els/les venedors/es del mercat són de Sant Feliu? D'algun poble de la Garrotxa? O de més lluny? Coneixen els gegants, els cavallets i la mulassa de Sant Feliu? Si no els coneixen, expliqueu-los alguna cosa.

5. Per què les dates de la festa varien cada any? En quines dates caurà la Festa d'aquest any?

La festa se celebra sempre pels volts de Pasqua Granada, Pasqua de Pentecosta o Segona Pasqua. Això vol dir que depèn de les dates en què s'emplaci la Setmana Santa, ja que la Segona Pasqua s'escau sempre 50 dies després de la Pasqua de Resurrecció.

Aquest 2019, la Pasqua de Resurrecció és el 21 d'abril, per tant, la Festa Major serà els dies 7, 8, 9 i 10 de juny, essent el diumenge dia 9 la Pasqua de Pentecosta. Sempre s'allarga quatre dies: de divendres a dilluns.

6. Què caracteritza cada una de les tres nits de ball de la Festa Major? Quins grups de música converteixen la Festa Major de Sant Feliu en una de les més atractives de la comarca?

Les tres nits de ball a Sant Feliu de Pallerols han tingut sempre un renom important arreu de la comarca. Tot i això, la primera nit sempre es destina a la gent de la vila, ja que té lloc després del sopar popular. La segona nit és la més característica perquè grups de música coneguts arreu del país aterren a Sant Feliu per fer xalar i ballar al jovent del poble i dels voltants. Antigament, la Salseta del Poble Sec era un dels grups que feia omplir l'envelat de gom a gom. Actualment, grups com Doctor Prats o Oques Grasses mantenen viva la flama de la segona nit. Finalment, la tercera nit compta normalment amb grups orquestrals, com la Montecarlo i, per tant, s'adreça a un públic d'edat avançada.

7. Quins actes són els més populars de la festa?

A part de les tres nits de ball, els actes més populars i concorreguts de la festa són la cercavila i els balls dels Gegants, Cavallets i Mulassa, el pregó, l'animació infantil, els sopars populars, la missa i la paltrucada.

8. Quantes vegades balla a l'any, la faràndula? I durant la Festa Major? Quan i on ballen les figures? Per on passa la cercavila?

La faràndula surt al carrer tres vegades durant l'any: per la Festa Major, per la Festa Petita (1 d'agost) i per Corpus Christi. Durant la Festa Major, surten tres dies: el dissabte

es fa la cercavila tradicional, quan la faràndula al complet (Gegants, Mulassa, Cavallets grans i petits) recorre els carrers del poble i fa aturades a diferents punts per mostrar les diferents danses; el diumenge, la ballada es duu a terme a la Plaça de l'Església i, el dilluns, al Firal. En aquestes dues ballades només ballen els Gegants, la Mulassa i els Cavallets grans. Els Cavallets petits es llueixen, com ja s'ha dit, per la cercavila de Festa Major i la de Corpus, i en la ballada de la Festa Petita. Així doncs, la Cercavila surt del Firal, passant per la Plaça de l'Església, els carrers del Puig, del Puig de Grúfol, per la carretera d'Olot, pel carrer de la Via, per l'avinguda de la Vall d'Hostoles, pel carrer de Sant Sebastià, el Pont, els carrers dels Valls, els Llaurons i de la Verge de la Salut, per acabar, de nou, al Firal.

9. Com es diuen els balls? Quina és la lletra de la cançó de la Mulassa?

El Ball dels Cavallets, Gegants i Mulassa, conegut popularment com la Matadegolla, està format per quatre danses: el Ball Pla, la Matadegolla, el Contrapàs i la Sardana Curta (subdividida en La Pastoreta i L'Antiga). Des del 2005, es va incorporar una dansa inicial, la de la Mulassa, a la qual se li canta una cançó i balla acompanyada dels menuts del poble. La lletra de la cançó diu:

*Mulassa verda,
lleganyosa, mal d'ulls,
seca de ràbia, farta de criar,
cul de perola, nas de cirera,
ves-te'n a dormir.*

10. Qui organitza la Festa Major? Quins establiments del poble ajuden a fer-la possible?

Troba'n 5.

La Festa Major s'organitza gràcies a la Comissió de Festes del poble, juntament amb l'Ajuntament de Sant Feliu de Pallerols. Tot i això, hi ha molts establiments de la vila i dels voltants que la fan possible. A tall d'exemple: Queviures Can Bosch, Carnisseria Montserrat, Restaurant Ca la Matilde, Bar l'Estació, Granja la Fàbrega, Perruqueria Txell's, Centre Podològic Safir, Centre de Serveis per a la Gent Gran La Salut, Bar l'Esbart, Fonda Finet, Can Rata, Llibreria Eva, Farmàcia Laura Gratacós, etc.

Per a incentivar la motivació dels i les alumnes, es donarà un temps limitat per a respondre les preguntes, que serà d'uns 40 minuts. Per tal de garantir una resposta per a cada pregunta, el

grup 1 començarà per la pregunta 1; el grup 2, per la pregunta 4; i el grup 3, per la pregunta 8. Òbviament, a més, cada grup d'infants anirà acompanyat d'un membre de l'equip docent durant el recorregut que es durà a terme pel poble.

A més a més, i amb l'objectiu de fomentar el treball cooperatiu, cada integrant del grup tindrà un rol assignat (cada grup haurà d'acordar qui és el responsable de cada rol) i, per tant, unes funcions, que són les següents:

- 1 coordinador/a: és qui prepararà el material i organitzarà més concretament les funcions de cada membre del grup. També controlarà que tots els membres del grup tinguin l'oportunitat de preguntar i interactuar amb els veïns i veïnes.
- 1 secretari/a: és qui apuntarà les respostes i guardaran el dossier.
- 1 moderador/a: és qui controlarà que els membres del grup siguin respectuosos i també ajudarà a solucionar conflictes.
- 1 portaveu: és qui preguntarà els dubtes i qui parlarà en nom del grup, per exemple, a l'hora de compartir les respostes i troballes amb la resta de companys/es.

SESSIÓ 3			
Espai:	Vestidors Cavallets	dels	Durada: 1 hora
Material necessari:		Fonts:	
<ul style="list-style-type: none"> ● Horari d'assaig dels Cavallets (vegeu Annex 6.2.3). ● Projector de vídeo. ● Tauleta digital. 		<ul style="list-style-type: none"> ● Vídeo de la dansa <i>Matadegolla</i> i del <i>Ball de la Mulassa</i>. Font secundària: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura - Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana (2006). <i>La Festa Major i el Ball de Cavallets, Gegants i Mulassa de Sant Feliu de Pallerols</i> [DVD]. SoNo. - Vegeu 'Extres', 'Danses completes' i 'La MataDegolla' / 'El ball de la Mulassa - Mulassa Verda' (vegeu Annex 6.1.2) 	

- Conte *Petita història del ball de cavallets, gegants i mulassa de Sant Feliu de Pallerols*. **Font secundària:** Llorach, J. i Bantí, X. (2004). *Petita història del ball de cavallets, gegants i mulassa de Sant Feliu de Pallerols*. Mediterrània (vegeu Annex 6.1.3)

Descripció de la sessió:

La tercera sessió de la unitat didàctica es durà a terme als vestidors dels Cavallets, a la porta d'entrada dels quals hi haurà penjat el seu horari d'assaig (vegeu Annex 6.2.3), el qual és vigent dues setmanes abans de la Festa Major. *Aquest document els servirà per anar descartant culpables relacionats amb el robatori, tot i que el/la docent ho indicarà als infants; la tasca dels nens/es és establir connexions entre la informació que ja tenen i les troballes que aniran descobrint al llarg de les sessions.*

Cal destacar que, per dur a terme aquesta sessió, comptarem amb la intervenció del Coordinador de la faràndula, Xavier Bantí. Així doncs, la sessió tindrà la finalitat que els/les alumnes es familiaritzin amb els Cavallets i les seves danses de Festa Major, així com que coneguin breument el seu origen a través d'una llegenda.

Primerament, quan els infants entrin al vestidor, se'ls explicarà que l'aparició dels Cavallets està relacionada amb una batalla entre cristians i sarraïns que es va produir al s. VIII a Sant Feliu de Pallerols. Seguidament, se'ls projectarà un fragment d'una gravació en DVD en què apareixen els Cavallets ballant la dansa *Matadegolla* amb la finalitat que s'imaginin què s'hi representa i, així, puguin indagar en quina història, relacionada amb el seu origen, s'hi amaga al darrere.

Un cop visualitzat el vídeo i quan els i les alumnes hagin compartit les seves conclusions, se'ls explicarà la llegenda que detalla els fets i que recull el conte titulat *Petita història del ball de Cavallets, Gegants i Mulassa de Sant Feliu de Pallerols* (vegeu Annex 6.1.3). Així mateix, aprofitant que la llegenda tracta de la presència dels àrabs a la zona, s'exposarà als infants que, malgrat que van perdre i van fugir d'aquestes terres, el seu llegat en la nostra cultura i el nostre idioma és important i continua vigent, ja que, gràcies a ells i elles, vam adquirir, entre altres aspectes, moltes paraules de la seva llengua que actualment encara utilitzem. D'aquesta manera, per

descobrir els elements i paraules que vam heretar de l'àrab, es duran a terme diverses activitats, les quals s'exposen a continuació.

La primera activitat que es desenvoluparà consisteix a identificar quina de les dues paraules mencionades pel mestre/a té origen àrab i quina no. Per fer-ho, els infants es col·locaran en fila recta, i el/la docent els dirà una parella de paraules i assenyalarà quin costat correspon a cada paraula. Així doncs, a tall d'exemple, la pregunta que farà el/la docent serà la següent: *Quina paraula és d'origen àrab?* Seguidament, assignarà la paraula *oliva* al costat dret i la paraula *accent* al costat esquerre. D'aquesta manera, en aquest cas, els infants s'haurien de desplaçar cap al costat dret, ja que és la paraula *oliva* la que prové de l'àrab.

Les parelles de paraules que es mencionaran són les següents:

- a. Accent - **Oliva**
- b. **Sínia (nòria)** - Adhesiu
- c. Època - **Guitarra**
- d. **Sucre** - Adult
- e. **Escacs** - Amfibi
- f. Calaix - **Pou**
- g. **Ceba** - Àcid
- h. Far - **Meló**
- i. Calma - **Xarop**
- j. **Dau** - Crani
- k. Bar - **Tassa**

En la segona activitat se'ls explicarà que moltes paraules del nostre vocabulari que comencen per la terminologia *al-* provenen de la llengua aràbiga. Així doncs, la segona activitat té com a objectiu anotar el màxim nombre de paraules possible que comencin per aquesta terminologia; més tard, s'identificarà si totes les paraules anotades provenen de l'àrab o n'hi ha alguna que no. Així, per tal de comprovar si tots els mots anotats provenen de l'origen en qüestió, es facilitarà una tauleta digital per grup, gràcies a la qual podran verificar i comprovar l'etimologia de cada paraula buscada fent ús de la xarxa i de diccionaris etimològics. D'aquesta manera, el/la docent deixarà tres minuts als alumnes, durant els quals hauran d'apuntar el nombre màxim de paraules possible que comencin en la terminologia *al-*. Així mateix, amb la finalitat de trobar i conèixer una gran quantitat de paraules provinents de l'àrab, les paraules anotades podran ser tant en català

com en castellà. Per tant, cop passats els tres minuts, es posaran en comú totes les paraules trobades i es comprovarà l'origen.

A més, un cop acabada la segona activitat, el/la mestre els explicarà tres curiositats relacionades amb la influència dels àrabs sobre la nostra llengua. Per una banda, explicarà que a part del munt de paraules que hem trobat entre tots/es, el *Diccionari de la Real Academia Española* reuneix més de 4000 paraules del castellà que provenen de l'àrab. Per altra banda, se'ls explicarà que l'exclamació *olé*, típicament pronunciada en els balls flamencs, prové de la paraula àrabiga *Al·là*, la qual fa referència al seu Déu. Com a última curiositat, se'ls dirà que, tot i que l'aparició dels números va ser a l'Índia, els àrabs van ser els encarregats d'introduir-los a Espanya, a través de les accions culturals que duïen a terme.

Finalment, per tancar la sessió, Xavier Bantí, Coordinador de la faràndula, els mostrarà el ball de la Mulassa que, com a tal, inclou dos fragments melòdics de dues danses més: el Ball Pla i la Matadegolla. Així doncs, els ensenyarà i guiarà pas per pas la dansa i, al final de la sessió, s'acabarà duent a terme el ball.

SESSIÓ 4

Espai:	Bar L'Esbart (establiment on hi ha els Gegants guardats)	Durada:	1 hora
--------	---	---------	--------

Material necessari:	Fonts:
---------------------	--------

- Paper i llapis.
- Escala de 4 metres (el bar L'Esbart en disposa).
- Tela de roba de 2 metres de longitud (la mesura de l'amplada és indiferent, ja que no és rellevant per a l'activitat).
- Tela de roba de 4 metres de longitud (la mesura de l'amplada és indiferent, ja que no és rellevant per a l'activitat).
- Corda de 4 metres de longitud.

- Còpia d'una fotografia del Gegant i la Gegantessa de Sant Feliu de Pallerols de l'any 2010. 3 unitats en mida A4. **Font secundària:** Joan Miquel Ollé. (vegeu *Annex 6.1.4*)
- Còpia d'una fotografia del Gegant i la Gegantessa de Sant Feliu de Pallerols de l'any 2011. 3 unitats en mida A4. **Font secundària:** Berta Molas. (vegeu *Annex 6.1.5*)

- 8 regles de 50 cm.

- Còpia d'una fotografia del Gegant i la Gegantessa de Sant Feliu de Pallerols de l'any 1908. *3 unitats en mida A4.*
Font secundària: autor desconegut, Fons Joan Amades, DGCPAAC (Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme Cultural). (vegeu *Annex 6.1.6*)
- Còpia d'una fotografia del Gegant i la Gegantessa de Sant Feliu de Pallerols de l'any 1930. *3 unitats en mida A4.*
Font secundària: Francesc Jaume Coll. (vegeu *Annex 6.1.7*)

Descripció de la sessió:

La quarta sessió de la unitat didàctica es durà a terme al bar *L'Esbart*, l'establiment de Sant Feliu de Pallerols on hi ha el Gegant i la Gegantessa del poble guardats durant l'any. Així doncs, la sessió tindrà com a finalitat principal conèixer les característiques físiques del Gegant, la qual cosa fa que se li atorgui un enfocament matemàtic, relacionant-ho amb el fet que, tal com s'explica a la sessió anterior, els àrabs van ser qui ens van fer arribar els números. *No es treballaran ambdós personatges per tal que el joc de pistes que engloba la unitat didàctica no es vegi afectat; a la següent sessió, partint d'una fotografia i/o dels coneixements previs, els nens/es hauran de raonar que els dos gegants mesuren aproximadament el mateix.*

En primer lloc, abans d'entrar a l'establiment, s'ensenyaran dues fotografies actuals dels gegants del poble (vegeu *Annex 6.1.4* i *Annex 6.1.5*), i els infants hauran de fer una estimació sobre quant creuen que mesuren. Així doncs, s'hauran de guiar pels elements que surten a la foto, com edificis, persones, etc., que els serviran de referència. A més, podran representar la seva dada amb unitats de mesura convencionals (per exemple, metres) o utilitzant-ne d'altres, com el nombre de passes, sabates, nens/es, etc. Seguidament, cadascú anotarà la seva mesura en un paper i s'entrarà al bar *L'Esbart*, on els i les alumnes veuran les figures i, per tant, podran comprovar les seves estimacions. Així, els infants tindran material divers que els servirà (o no) per mesurar l'alçada de les figures: una escala de 4 metres, una tela de 2 metres de longitud, una tela

de 4 metres de longitud, una corda d'uns 4 metres de longitud i vuit regles de 50 centímetres. De manera consensuada entre tots els/les alumnes, doncs, hauran de decidir i raonar quins objectes els poden servir per mesurar l'alçada del Gegant i, seguidament, calcular-la (el/la mestre/a els pot ajudar a subjectar els objectes necessaris a l'hora de mesurar). Un cop tinguin la dada calculada amb algun dels objectes, si es tracta d'una unitat no convencional, faran la conversió a metres (amb els regles), de manera que ja sabran l'alçada de les figures. A més, en cas que les primeres estimacions s'haguessin fet amb altres unitats de mesura i es compti amb elements emprats, també es calcularà l'alçada real amb aquells elements (si utilitzen unitats variables, com el nombre de peus, es pot explicar que antigament es feien servir parts del cos com a sistema de mesura, però el fet que tothom fos "de mides diferents", feia que no es poguessin fer càlculs precisos i que per tant, l'any 1960 aquell mètode fos substituït pel sistema universal d'unitats bàsiques, com el metre). Així doncs, amb aquesta activitat es podrà veure si les estimacions inicials s'aproximaven o no a la mesura real, i seguidament, es compararà la dada obtinguda amb les xifres que diu el llibre *Catàleg de gegants centenaris de Catalunya* (2015, coordinat per Lluís Ardèvol Julià), per tal de comprovar si el càlcul s'ha fet de manera correcta.

A continuació, s'explicarà que la veu popular diu que l'any 1880 el Gegant mesurava uns 5 metres d'alçada, i es proposarà als alumnes que, partint de la mateixa línia d'inici, se situïn a 5 metres de distància (poden basar-se en les unitats de mesura i el càlcul que han fet anteriorment). Seguidament, es comprovarà el resultat amb els regles. Vinculant-ho amb la figura del Gegant i la Gegantessa antigament, es mostrarà una fotografia del 1908 i una del 1930 (vegeu *Annexos 6.1.6 i 6.1.7*) en què veuran com ha variat la seva vestimenta en cent anys, la qual cosa mostra el canvi de moda que hi ha hagut en aquest temps. A més, es complementarà amb l'explicació que l'any 1926 els Gegants van ser restaurats i vestits amb altres peces de roba més actuals. Així mateix, un incendi que va tenir lloc l'any 1960, va obligar a restaurar-los i a canviar-los altre cop la vestimenta (se'ls va posar l'actual).

Després de fixar-nos en l'alçada del Gegant, ens centrarem en la seva cintura, la qual cosa es farà seguint el mateix procediment: tenint-los al davant, quant creuen que mesura la seva cintura? *Es pot expressar la resposta amb unitats convencionals o no.* Quants nens/es formant una rotllana necessitariem per envoltar-la? *Poden anar fent proves en petits grups per intentar aproximar-se al màxim possible a la mesura que creuen que correspon.* Seguidament, de la mateixa manera que amb l'alçada, es comprovarà la xifra amb el material que del qual es disposa i, després, en compararà amb les estimacions fetes.

SESSIÓ 5			
Espai:	Aula ordinària	Durada:	1 hora i mitja
Material necessari:		Fonts:	
<ul style="list-style-type: none"> ● Pissarra de l'aula. ● Masilla adhesiva reutilizable. ● Fonts utilitzades en les sessions anteriors. ● Documents informatius obtinguts a les darreres sessions: dossier de respostes de la gimcana i volant dels cavallets en què s'indiquen els seus horaris d'assaig. ● Fulls de paper. ● 4 bolígrafs de diferents colors per a cada infant: un de blau, un de negre, un de vermell i un de verd. ● Carta de la Mulassa rebuda a la Sessió 1. (vegeu <i>Annex 6.2.1</i>). ● Plantilla de l'estructura de la carta per a la seva redacció (vegeu <i>Annex 6.2.5</i>). ● Targetes amb exemples de connectors (vegeu <i>Annex 6.2.6</i>). ● Ordinador. 		<p><i>Aquesta sessió no requereix l'ús de cap font, és una sessió orientada a recopilar la informació extreta de totes les fonts utilitzades al llarg de la proposta didàctica.</i></p>	
Descripció de la sessió:			
<p>En aquesta sessió, els infants resoldran l'enigma plantejat tot establint connexions entre les diferents informacions que han obtingut al llarg de les diverses sessions. D'aquesta manera, a tall de mapa conceptual, situaran a la pissarra algunes fonts usades i les informacions extretes que els poden ser d'utilitat a l'hora de trobar el sabotejador de la Festa Major. Així, les podran tenir a la vista en tot moment i per tant, els resultarà més fàcil tenir-les en compte i enllaçar-les entre elles. Concretament, disposaran de les fotografies dels Gegants, les preguntes respostes a la</p>			

gimcana segona sessió i el volant sobre els cavallets en què s'inclouen els horaris d'assaig pertinents, a més del coneixement adquirit sobre les característiques del poble, la Festa Major i la faràndula.

Lavors, el desenvolupament de la sessió seguirà la metodologia de la bola de neu, en què els infants disposaran de 10 minuts per agafar un full de paper i anotar, amb el bolígraf blau, els coneixements en relació amb el misteri, tot mirant d'extreure unes conclusions i resoldre el cas; és a dir, anomenar un possible sabotejador. Tot seguit, es col·locaran per parelles i compartiran les teories a les quals han arribat, tot argumentant-se-les i prenent, finalment, una decisió conjunta sobre qui és el sabotejador. Aquesta idea l'escriurà cadascun d'ells en el seu paper, amb un bolígraf negre, per tal de separar la primera pensada (la individual) de la segona (realitzada per parelles). A continuació, s'ajuntaran amb una altra parella, amb la qual portaran a terme el mateix sistema que en la fase anterior i, per tant, compartiran els seus pensaments i arribaran a una conclusió, que anotaran amb el bolígraf vermell al seu full. Per últim, els diferents equips ho posaran en comú en gran grup per tal d'acabar creant una teoria conjunta; d'aquesta manera, resoldran el cas (teoria que anotaran amb el bolígraf verd).

Arran de les diferents informacions, proves i l'acompanyament del/la docent, així com de les deduccions que hagin extret, arribaran a la conclusió que la sabotejadora de la Festa Major ha estat la Mulassa, gelosa i enfadada per tenir menys protagonisme en la Festa Major i en els actes de la faràndula. En aquest moment, es proposarà als nens i nenes d'escriure-li una carta per tal de comunicar-li que saben que ha estat ella qui ha comès el robatori que han estat investigant, en la qual comentaran els motius pels quals creuen que ha muntat tot l'enrenou. Aleshores, fan una pluja d'idees conjunta per a comentar el que coneixen sobre les cartes i la seva estructura tot basant-se en la carta que van rebre de part de la Mulassa a la primera sessió. D'aquesta manera, es treballarà de l'estructura de la carta i es proporcionaran un seguit de targetes amb exemples de connectors (vegeu el model a *Annex 6.2.6*) per tal que disposin dels coneixements necessaris perquè, conjuntament, redactin la carta a l'ordinador de l'aula. Així doncs, el/la mestre/a disposarà d'una plantilla del Canva (vegeu *Annex 6.2.5*) damunt del qual crearan el seu text que el/la docent s'ocuparà de fer arribar a la Mulassa.

Espai:	Aula ordinària	Durada:	1 hora
Material necessari:		Fonts:	
<ul style="list-style-type: none"> ● Paper. ● Llapis i goma. ● Fonts consultades al llarg de les sessions i, si s'escau, d'altres. ● Ordinadors. 		<p><i>Aquesta sessió no requereix l'ús de cap font, però les fonts utilitzades al llarg de la proposta didàctica poden ser utilitzades en l'activitat que es planteja.</i></p>	
Descripció de la sessió:			
<p>En aquesta sessió, el/la mestre/a proposarà als infants de participar en la cercavila de Festa Major d'una manera diferent de la qual hi han participat fins al moment: compartiran tota la informació descoberta al llarg de les sessions amb la resta de vilatans/es. Així doncs, en aquesta sessió, els i les alumnes pensaran quina informació explicaran als espectadors/es durant les exposicions orals que faran el dia de la cercavila de la Festa Major. Aquesta exposició haurà de contenir informació diversa sobre la Festa Major de Sant Feliu de Pallerols, sobre els diferents personatges protagonistes de la diada i sobre els diferents balls que es fan en la cercavila; és a dir, els infants participaran en la cercavila explicant el seu origen i les seves principals característiques (els personatges que hi intervenen, la llegenda que s'hi representa i les diferents danses) per tal que el públic també pugui entendre en major mesura el que està succeint i fomentant, així, la coneixença, l'estima i la conservació del patrimoni cultural. Aleshores, determinaran conjuntament la informació a donar i el desenvolupament a seguir. A més, seria bo que decidissin mantenir els grups de treball actuals i que es distribuïssin les explicacions de la següent manera:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Un grup farà una petita presentació abans de començar la cercavila en què explicarà les característiques que han descobert al llarg de la proposta didàctica en relació amb la Festa Major de Sant Feliu de Pallerols i sobre el mateix poble. - Un altre equip intervindrà abans del Ball Pla per tal de realitzar una breu presentació dels diferents personatges: el Gegant i la Gegantessa, els Cavallets i la Mulassa. - Un tercer conjunt d'alumnes exposarà, abans de la dansa <i>Matadegolla</i>, la llegenda que s'hi representa. A més, abans de la ballada de la Sardana Curta (la Pastoreta), compartiran amb els vilatans/es que la melodia d'aquesta dansa va ser composta per 			

Narcís Paulís Víla, un violinista i compositor d'èxit del poble (aquesta curiositat va ser explicada als/les alumnes per Xavier Bantí durant la Sessió 3).

Abans del dia de la Festa Major, s'oferiran diversos moments de la jornada escolar en què els i les alumnes podran practicar l'exposició. A més, s'emfatitzarà l'aplicació de tècniques per exposar d'una manera dinàmica, tenint en compte la modulació i variació de la veu, així com la gestualitat.

Fet això, els infants començaran a elaborar la infografia que els servirà com a guió pel dia de l'exposició (podran ajudar-se d'esbossos previs abans de la creació del disseny definitiu). Aquesta infografia la faran de manera digital, utilitzant l'eina *Canva*, amb què ja hauran treballat anteriorment i, per tant, gaudiran de cert domini i autonomia en el desenvolupament de la tasca.

SESSIÓ 7

Espai:

Aula ordinària

Durada:

1 hora i mitja

Material necessari:

- Ordinador.
- Fonts consultades al llarg de les sessions i, si s'escau, d'altres.

Fonts:

Aquesta sessió no requereix l'ús de cap font, però les fonts utilitzades al llarg de la proposta didàctica poden ser utilitzades en l'activitat que es planteja.

Descripció de la sessió:

A la setena sessió, els i les alumnes finalitzaran les infografies que estaven creant en grups a la sessió anterior mitjançant l'eina *Canva*. Llavors, se'ls donarà l'oportunitat de realitzar, per grups, un assaig general i, finalment, es duran a terme les presentacions i, així, s'observaran i valoraran els diversos treballs. A més, és una activitat que servirà als infants per veure les diferents maneres que poden sorgir a l'hora de comunicar informació relacionada entre si.

Així mateix, en aquesta sessió es durà a terme una coavaluació, de manera que, durant les presentacions, els i les alumnes hauran d'avaluar els seus companys/es a partir d'una rúbrica facilitada pel mestre/a (vegeu 2.1 *Avaluació*).

SESSIÓ 8

Espai:	Aula ordinària	Durada:	1 hora i mitja
Material necessari:	Fonts:		
<ul style="list-style-type: none"> • Carta de la Mulassa (vegeu <i>Annex 6.2.7</i>). • Fonts consultades al llarg de les sessions i, si s'escau, d'altres. • Fulls blancs A2. • Material plàstic (a escollir pels/les alumnes): retoladors, llapis de colors, pintura, ceres, etc. 	<p><i>Aquesta sessió no requereix l'ús de cap font, és una sessió orientada a recopilar la informació extreta de totes les fonts utilitzades al llarg de la proposta didàctica.</i></p>		

Descripció de la sessió:

Per acabar la proposta didàctica, en aquesta última sessió, els nens i nenes rebran una carta de part de la Mulassa (vegeu *Annex 6.2.7*), la qual els confirmarà les seves sospites: la Mulassa va ser qui va robar el programa de la Festa Major. A més a més, en aquesta carta els explicarà el motiu pel qual va cometre el robatori: la Mulassa sent que la gent no l'estima. Sí que és cert que té un ball i una cançó per ella sola, però sent que la gent no la vol a la Festa, ja que la majoria de nens i nenes petits li tenen por. Així doncs, creu que el millor que podia fer per no sentir-se malament era robar el programa de la Festa Major d'aquest any, de manera que no es pogués celebrar la festa i, així, evitar passar-s'ho malament. Per tant, en aquesta sessió, els infants hauran de buscar una solució per demostrar-li que, els vilatans/es del poble s'estimen la Mulassa igual que s'estimen la resta de figures de la faràndula i que, encara que la seva funció sigui la d'espantar a la gent, saben que ho fa amb amor i estima. Per això, com a sorpresa, el/la docent incentivarà que la idea sigui la següent: en acabar la cercavila, tots els nens i nenes rodejaran totes les figures i ballaran i cantaran la cançó de la Mulassa, i també els aplaudiran (partint del fet que van aprendre a ballar la dansa a la Sessió 3) per tal de demostrar-li com la valoren i estimen.

A més a més, la carta de la Mulassa inclou el programa de la Festa Major i acaba amb una petició: els nens i nenes seran els encarregats de confeccionar el cartell de la festa. Així doncs, en aquesta sessió, cada grup de treball (4 grups de 3 alumnes) crearà un cartell per la Festa Major d'enguany (a mà) i tenint en compte tot el coneixement adquirit al llarg de les sessions. En el cartell hauran

de considerar i incloure-hi, doncs, els aspectes característics dels cartells de la Festa Major de Sant Feliu de Pallerols (forma del cartell, dates de la festa, organitzadors i col·laboradors principals, etc.) que han après a la primera i segona sessió, a més de la programació de les tres nits de ball i algun/s trets identitaris del poble o de la faràndula, prenent els antics cartells com a font d'inspiració (vegeu *Annex 6.1.1*). Els quatre resultats es portaran a la impremta i seran els protagonistes d'anunciar la festa arreu de la comarca, a més de ser la portada del programa que es repartirà a cada casa del poble.

Per finalitzar la sessió, un cop cada grup de treball hagi elaborat el seu cartell, se'ls facilitarà una rúbrica en què s'hauran d'autoavaluar; els criteris establerts estaran vinculats amb la implicació de l'infant en l'elaboració del cartell, així com amb la informació exposada (vegeu *2.2 Avaluació*).

2.2 Avaluació

L'avaluació de la seqüència didàctica serà formadora, de manera que el/la professor/a serà qui establirà els criteris que es tindran en compte. A més, no només s'avaluarà una tasca, sinó que es duran a terme quatre pràctiques avaluatives: una al llarg de la seqüència i tres a la fase final. Així doncs, es recorra a mètodes diferents: avaluació per part del o de la docent, coavaluació per part dels companys/es de grup i autoavaluació.

En primer lloc, una de les tasques que s'avaluaran serà la conclusió extreta sobre qui és el personatge sabotejador de la Festa Major. Com s'ha explicat, a la cinquena sessió, mitjançant la tècnica de la bola de neu, els nens i nenes escriuran el nom de qui creuen que és el culpable, així com els motius que justifiquen la seva tria. A més, tenint en compte que comentaran les seves teories amb cada vegada més companys/es, la seva justificació possiblement variarà, la qual cosa es visibilitzarà amb el canvi de colors del bolígraf. Així doncs, el/la mestre/a podrà veure tant la reflexió individual de l'infant, com els canvis sorgits a partir de les aportacions dels/les altres alumnes. D'aquesta manera, el paper que hagi escrit cada infant se'l quedarà el/la mestre/a, i serà ell/a qui avaluarà la capacitat d'argumentació en relació amb els objectius proposats, els quals s'haurien d'haver assolit al llarg de la seqüència didàctica.

En segon lloc, un altre mètode d'avaluació que s'emprarà és l'autoavaluació, la qual es durà a terme després de l'elaboració del cartell de la Festa Major (Sessió 8). Així doncs, cada alumne/a completarà una rúbrica en què avaluarà els criteris considerats, que són els següents:

- Hem inclòs en el cartell totes les dades que el caracteritzen (marcar *Sí* o *No* a cada aspecte):
  - Forma de quadrat girat

- Dates de la Festa Major
- Element característic del poble o de la Festa Major
- Programació de les 3 nits de ball
- Col·laboradors i organitzadors principals.
- He aportat idees de valor sobre com dissenyar el cartell (valorar de l'1 al 3).
- He respectat/acceptat les opinions dels meus companys/es (valorar de l'1 al 3).
- He col·laborat en la creació del disseny del cartell (valorar de l'1 al 3).

A més, el/la mestre/a a partir de l'anàlisi del primer punt (dades que caracteritzen el cartell de la Festa Major), podrà veure i comprovar si els infants han assolit els objectius proposats.

Un altre recurs avaluatiu que s'emprarà per avaluar els infants serà la coavaluació, la qual es durà a terme a final de la Sessió 7, moment en què els nens i nenes hauran acabat la infografia elaborada en grup. D'aquesta manera, els infants avaluaran els companys/es d'altres grups de treball omplint una rúbrica, en la qual hauran de valorar la qualitat de la informació que cada un dels grups haurà compartit durant l'exposició (tant oralment com en la infografia), segons els ítems que s'hi indiquen. La rúbrica serà la següent:

ÍTEM	1	2	3
La informació compartida és detallada i coherent.	Han explicat el tema d'una manera molt general, s'han deixat més de dos aspectes importants.	Han explicat la majoria de trets rellevants, però se n'han deixat un o dos.	Han explicat la informació més rellevant, no s'han deixat cap aspecte important.
La informació explicada és clara i entenedora.	Han explicat la informació d'una manera poc clara i poc entenedora.	Han explicat la informació d'una manera clara, però hi ha aspectes que no s'han entès.	Han explicat la informació d'una manera molt clara i entenedora.
La manera com han explicat la informació és atractiva i dinàmica.	L'explicació ha estat molt monòtona.	L'explicació ha estat entenedora, però podria haver estat més atractiva i dinàmica.	Han explicat la informació d'una manera dinàmica, variant el to de veu i ajudant-se de suport gestual.

D'aquesta manera, el/la docent també podrà observar i detectar els coneixements adquirits per cada infant en relació amb els objectius plantejats. A tall d'exemple, si un/a alumne/a s'adona que un altre grup ha prescindit d'algun aspecte informatiu rellevant, mostrarà que ell/a sí que l'ha adquirit.

Per acabar, el/la mestre/a també durà a terme una avaluació contínua, és a dir, al llarg de les sessions, en què s'avaluaran els següents criteris:

- És capaç d'extreure informació de les fonts primàries i secundàries i aplicar-la en altres contextos.
- Valora les fonts primàries i secundàries presentades a l'aula i les tracta d'una manera acurada.
- És capaç d'utilitzar sistemes de mesura convencionals i no convencionals de manera adequada i els relaciona i fa una conversió correcta.
- Elabora una carta seguint l'estructura bàsica i utilitzant els connectors adequats.
- És capaç de dissenyar un cartell de la Festa Major tot incloent-hi els elements característics i essencials.
- Sap seguir els passos apresos del ball de la Mulassa i aplicar-los en l'ordre correcte durant la dansa.

A més a més, el/la docent també tindrà en compte les respostes obtingudes de les dues avaluacions explicades anteriorment.

4. Conclusiones

Després d'haver realitzat el treball i d'haver plantejat, per primera vegada, una seqüència didàctica vertebrada en les fonts d'arxiu, ens hem adonat que el fet d'utilitzar aquest enfocament metodològic implica alguns beneficis, però també algunes dificultats.

Quant als beneficis, en primer lloc, cal destacar el vincle que les fonts permeten crear entre els infants i el temps (passat, present i futur); concretament, les fonts d'arxiu són un material que possibilita conèixer el passat i el present d'una manera propera, activa i reflexiva. Seguint aquest fil, Tribó (2006; citada per Medir, 2013) defensa la idea que treballar a partir d'arxius és fonamental per recuperar i valorar la memòria històrica, i emfatitza el lligam que té amb l'adquisició de valors democràtics. Concretament, l'autora (2005) posa en valor l'ús de les fonts primàries i secundàries perquè la investigació de la història local permet descobrir com funciona l'entorn i, així, els i les alumnes comencen a entendre com funciona el món. La mateixa autora (2005) destaca l'afany de convertir el mètode d'investigació de l'historiador en estratègia de la didàctica de la història per educar en el dubte i la llibertat, entendre que el nostre món és una construcció humana i que és quelcom que nosaltres, amb les nostres decisions i actuacions, volem que sigui. Seguint les directrius marcades pel Currículum d'Educació Primària (DECRET 119/2015, DOGC núm. 6900, 2015), és primordial que al llarg de l'etapa d'Educació Primària, els infants siguin capaços de plantejar-se preguntes sobre diversos fets, així com d'obtenir, analitzar i comunicar informació a partir de fonts documentals (textuals, patrimonials i orals). De la mateixa manera, també és fonamental que, partint de fonts, puguin justificar fenòmens de canvi, continuïtat i successió temporals. Així doncs, l'ús de fonts d'arxiu és essencial per adquirir nocions bàsiques de les Ciències Socials, com l'estudi de fets passats i la seva evolució fins al present. A més, cal destacar que Tienda (2018) defensa que "per aprendre és necessari fer, tocar i experimentar" (p. 173), idea que completa defensant que "el coneixement no es pot imposar, sinó que cal despertar l'interès" (p. 173) dels infants envers el tema tractat. Així, l'autora (2018) argumenta que el treball a partir del tractament de fonts d'arxiu permet assolir aquests principis.

Un altre benefici que aporta el treball per mitjà de fonts és que no només es poden extreure d'arxius, sinó que, moltes vegades, si es tracta un tema geogràficament proper a l'escola, molts dels alumnes, a part del o de la docent, en tenen a casa, la qual cosa els pot resultar encara més motivadora. A més, això permet que s'adonin que tenen molts elements del passat pròxims a ells, els

analitzin i n'obtinguin informació i, per tant, els atribueixin un valor. Alhora, també és una bona oportunitat per incloure les famílies a l'aula, ja que moltes d'elles, a part de comptar amb fonts escrites, poden aportar-nos la seva experiència personal en el tema tractat, recurrent, així, a l'estudi de fonts orals. D'aquesta manera, implicant l'alumnat a la reconstrucció del passat on ell es reconegui i donant-li la possibilitat de refer la seva història, permet que s'aproximin a la cerca de la resposta a la freqüent pregunta "per què serveix la història?". Així, vinculant-ho amb els arguments d'Isern (2018), "cal dissenyar una nova manera d'acostar la història als alumnes, on ells passin a ser-ne els protagonistes i, a la vegada, puguin fer d'historiadors" (p. 27).

El fet de treballar a partir de l'anàlisi de fonts d'arxiu també permet que, lluny del que ofereixen els llibres de text utilitzats freqüentment, es pugui conèixer el passat geogràficament proper dels infants, la qual cosa, tot i ser la més pròxima i la que més ens incumbeix, sol quedar oblidada enfront de coneixements més globals de les Ciències Socials. Així doncs, resultaria més profitós abordar temàtiques relacionades amb el poble i l'entorn proper dels nens i nenes, ja que, com bé diu el Currículum d'Educació Primària (DECRET 119/2015, DOGC núm. 6900, 2015), "l'àmbit de coneixement del medi a l'educació primària té com a finalitat proporcionar a l'alumnat els coneixements i les eines per ubicar-se en l'entorn on viu, per aprendre a habitar-lo, a respectar-lo i a millorar-lo" (p. 107). D'aquesta manera, si no es troben vertaderament immersos en el seu context proper, no disposaran dels coneixements i les eines necessàries per a intervenir-hi, o tindran més dificultat o menys motivació per a fer-ho.

Tot i que treballar amb fonts d'arxiu aporta molts beneficis, a vegades també presenten alguns aspectes en contra que en dificulten la seva implementació. En primer lloc, trobar les fonts no és una tasca fàcil: els arxius sovint són poc coneguts per la societat (incoent-hi els/les mestres), la qual cosa fa que a l'hora de fer recerca no comptem amb ells. Així doncs, és molta la gent que no coneix els arxius i que, per tant, no sap d'on pot treure fonts interessants, pràctiques i reals. És per això que seria interessant donar a conèixer els arxius i la tasca que fan com a servei públic, així com la feina que fan els arxivers i arxiveres, com comenta Escoda (2018). Una altra dificultat que pot presentar és que requereix temps: anar a l'arxiu i cercar informació no és quelcom que es faci de manera instantània, motiu pel qual el/la mestre/a en qüestió ha d'estar disposat a invertir temps personal per accedir-hi i aconseguir fonts amb què poder treballar allò que es proposa. Vinculat a aquest darrer aspecte, com a grup, una dificultat amb la qual ens hem trobat en la realització de la proposta didàctica i que s'ha vist agreujada amb la situació actual de pandèmia, a causa de les mesures aplicades, és el fet que ens ha resultat complicat que totes les integrants del grup poguéssim accedir

de manera presencial als arxius i a les fonts esmentades al llarg del treball. De tota manera, però, ens hem pogut organitzar per assolir-ho i disposar del material necessari per a desenvolupar-lo.

Francesc Isern (2018) també destaca dos aspectes en què podem acabar caient, com serien el fet de dissenyar “activitats o projectes aïllats, bolets afegits a l'aplicació diària del currículum” (p. 27) o la programació de classes magistrals arran d'aquestes fonts d'informació. A causa de la poca freqüència d'ús d'aquesta mena de recursos, és probable que resulti complicat dissenyar activitats en partir de fonts d'arxiu i que calgui donar-hi unes quantes voltes per aconseguir lligar-ho al desenvolupament diari de les sessions d'una manera enriquidora per als infants des d'un vessant cultural, identitària i competencial. D'altra banda, cal fer una bona recerca a l'hora de buscar fonts adients, per tal d'assegurar-nos que es tracta d'un recurs vertaderament útil per abordar els aspectes que volem treballar. Així doncs, cal emprar fonts que siguin realment profitoses i no utilitzar-ne pel simple fet d'utilitzar-ne, sense cap mena de sentit. És necessari, doncs, que hi hagi una relació estreta i se'n pugui obtenir informació rellevant per la tasca que s'està desenvolupant.

Una altra problemàtica que presenten les fonts d'arxiu és que sovint són valuoses, de manera que a vegades pot resultar difícil el fet que tots els i les alumnes puguin manipular i tocar els documents que es presentin. Així doncs, no ens podem arriscar a què ho toquin tots/es -encara que es prenguin les mesures adequades- o, d'altra banda, a perdre les qualitats i beneficis que ens ofereix i aporta la manipulació d'aquest tipus de recurs.

A tall de conclusió, com comenta Escoda (2018), volem remarcar la importància de donar valor als arxius i no concebre'ls com a dipòsits de documents conservats a temperatura i humitat idònia, aïllats de tot allò que els pugui deteriorar, sinó com a espais que poden “oferir als infants i als mestres eines que els permetin interactuar amb l'entorn i aprendre de forma activa” (Tienda, 2018, p. 173). D'aquesta manera, hem d'obrir els arxius als infants, gaudir-los i fer-los pròxims i accessibles, perquè, com explica Tienta (s.d.), “no es tracta de donar més informació; els i les alumnes del present estan constantment bombardejats per informació. Es tracta de donar eines, que busquin i destriïn la informació, que no acceptin tota informació com a veraç, que la gestionin.” (p. 173). Així doncs, pensem que és important que tant el col·lectiu de mestres com els arxius treballin en sintonia per tal de beneficiar-nos els uns dels altres amb un objectiu comú: conèixer i aprendre.

5. Referències bibliogràfiques

5.1 Fonts d'informació

Alcalde, G. (1985). *Mostrari Fantàstic. Gegants, capgrossos i bestiar de la Garrotxa*. Edicions Municipals de l'Ajuntament d'Olot.

Ardèvol, L. (Coord.) - Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya (2015). *Catàleg de Gegants Centenaris de Catalunya*. EADOP (Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions de la Generalitat de Catalunya).

Bardavio, A. et al. (2009). Teoria i pràctica de l'adopció escolar de monuments. L'experiència de la Universitat Autònoma de Barcelona i el Camp d'Aprenentatge de la Noguera. *Treballs d'Arqueologia*, (15), 103-121.

Cooper, H. (2002). *Didáctica de la Historia en Educación Infantil y Primaria*. Morata.

Cooper, H. (2013). *Teaching history creatively*. Routledge.

Cortés, F. (2014). *L'Educació Física des de l'Aprenentatge per Projectes: Un estudi sobre la visió del professorat* (Treball de Fi de Màster). Universitat Autònoma de Barcelona.

Dean, J. (2008). *Ensenyar Història a primària*. Zenobita.

DECRET 119/2015, de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària. DOGC núm. 6900 (2015). <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/d/2015/06/23/119>

Escoda, C. (2018). Els rols dels arxius en la generació de coneixement. Dins Calvet, J. i Reverté, M.P. (Coord.), *Sisenes Jornades EDUCACIÓ I ARXIUS Construïm Coneixement* (pp. 20-21). Universitat de Barcelona. Institut de Desenvolupament Professional - ICE. <http://hdl.handle.net/2445/146801>

Feliu, M. i Hernandez, F.X. (2011). *12 ideas clave para enseñar y aprender historia*. Graó.

González, N i Sarramona, J. (Coord.) - Direcció General d'Educació Infantil i Primària, Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya (2015). *Competències bàsiques de l'àmbit de coneixement del medi*. Servei de Comunicació i Publicacions del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Hanssell, G. (2014). Reforma integral de la educación básica. Transversalidad de contenidos. *Acta Latinoamericana de Matemática Educativa* 27 (pp. 199-207). Universidad Autónoma de Tamaulipas.

Hernández, F.X. (2020). La història a primària. Complexitat i reptes de futur. *Revista Guix* (465), 10-16.

Hernández, F.X. i Cardona, G. (2015). La història a primària. Problemes i perspectives. *Revista Guix* (413), 12-17.

Isern, F. (2018). Estratègies per contribuir a la formació del coneixement des dels arxius. Dins Calvet, J. i Reverté, M.P. (Coord.), *Sisenes Jornades EDUCACIÓ I ARXIUS Construïm Coneixement* (pp. 20-21). Universitat de Barcelona. Institut de Desenvolupament Professional - ICE. <http://hdl.handle.net/2445/146801>

Lozano, L. (2015). *El cuento como hilo conductor de la unidad didáctica para la clase de literacy* (Treball de Fi de Grau). Universidad de Valladolid.

Martínez, M.M. (2014). *La pràctica i la vivència del docent en els racons* (Treball de Fi de Grau). Universitat de les Illes Balears.

Medir, R.M. (2013). Taller de socials a partir dels arxius locals. Dins Àngel Alsina (ed.), *Innovació i investigació en didàctiques específiques: la interdisciplinarietat a l'aula d'infantil i primària* (pp. 81-86). Girona: Universitat de Girona.

Murillo, H.V. i Martínez L.M. (2018). La importancia del docente en la transversalidad. *Praxis Investigativa ReDIE*, 11(20), 75-29.

Pagès, J. (2000). Ensenyar i aprendre història a l'aula. *Perspectiva Escolar*, 2-10.

Prats, J. i Santacana, J. (2011). Trabajar con fuentes materiales la enseñanza de la Historia. Dins Prats, J. (Coord.), *Geografía e historia: investigación, innovación y buenas prácticas* (pp. 11-37). Graó.

Sánchez, J. (2019). *El treball per projectes als centres de secundària del nostre país: Innovació fomentada?* (Treball de Fi de Màster). Universitat Oberta de Catalunya.

Santacana, J. i Martínez, T. (2013). Patrimonio, identidad y educación: una reflexión teórica desde la historia. *Educatio Siglo XXI*, 31(1), 47-60.

Tienda, L. (2018). Proposta d'enfocament metodològic de la didàctica als arxius. Dins Calvet, J. i Reverté, M.P. (Coord.), *Sisenes Jornades EDUCACIÓ I ARXIUS Construïm Coneixement* (pp. 20-21).

Universitat de Barcelona. Institut de Desenvolupament Professional - ICE.

<http://hdl.handle.net/2445/146801>

Tribó, G. (2005). *Enseñar a pensar historicamente. Los archivos y las fuentes documentales en la enseñanza de la historia*. Horsori.

Tribó, G.; Medir, R.M; Calderé, X. i Batllem, N. (2015). *Pautes i recomanacions de didàctica als arxius*. Associació d'Arxivers - Gestors de Documents de Catalunya.

VV.AA. (1998). *Faràndula de la Garrotxa*. Edicions Municipals de l'Ajuntament d'Olot.

5.2 Fonts d'arxiu

Autor desconegut (1908). Gegant i Gegantessa de Sant Feliu de Pallerols [Fotografia]. Fons Joan Amades, DGCPAAC (Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme Cultural). Dins Ardèvol, L. (Coord.) - Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya (2015). *Catàleg de Gegants Centenaris de Catalunya*. EADOP (Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions de la Generalitat de Catalunya).

Coll, F.J. (1930). Gegant i Gegantessa de Sant Feliu de Pallerols [Fotografia]. Arxiu Comarcal de la Garrotxa. Recuperat 30 desembre 2020.

Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana (2006). *La festa Major i el Ball de Cavallets, Gegants i Mulassa de Sant Feliu de Pallerols* [DVD]. SoNo.

Llorach, J. i Bantí, X. (2004). *Petita història del ball de cavallets, gegants i mulassa de Sant Feliu de Pallerols*. Mediterrània.

Molas, B. (2011). Gegants i Cavallets petits de Sant Feliu de Pallerols [Fotografia]. Recuperat 3 gener 2021.

Ollé, J.M. (2010). Gegant i Gegantessa de Sant Feliu de Pallerols [Fotografia]. Dins Ardèvol, L. (Coord.) - Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya (2015). *Catàleg de Gegants Centenaris de Catalunya*. EADOP (Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions de la Generalitat de Catalunya).

VV.AA. (1980, 1983, 1984, 1985, 1987, 1988, 1994, 1995, 1997, 2001, 2002, 2003, 2004, 2012 i 2014). Cartell de la Festa Major de Sant Feliu de Pallerols. Ajuntament de Sant Feliu de Pallerols.

5.3 Fotografies del document

Boada, P. (2020). Figura de la lluna de Sant Feliu de Pallerols [Fotografia]. Recuperat 3 gener 2021.

Mallarach, J. i Adell, G. (2006). Caràtula del DVD *La Festa Major i el Ball dels Cavallets, Gegants i Mulassa de Sant Feliu de Pallerols* [Imatge digital]. Recuperat 5 gener 2021, https://llibreria.gencat.cat/product_info.php?products_id=1485

Firal de Sant Feliu de Pallerols [Fotografia]. (s.d.). Recuperat 3 gener 2021, de <https://totnens.cat/que-fem/el-pescallunes-de-sant-feliu-de-pallerols/>

El *Pescallunes* de Sant Feliu de Pallerols [Fotografia]. (s.d.). Recuperat 3 gener 2021, de <https://totnens.cat/que-fem/el-pescallunes-de-sant-feliu-de-pallerols/>

Portada del conte Llorach, J. i Bantí, X. (2004). *Petita història del Ball de Cavallets, Gegants i Mulassa de Sant Feliu de Pallerols*. Mediterrània [Imatge digital]. (s.d.). Recuperat 5 gener 2021, de <https://www.editorialmediterrania.com/producte/petita-historia-del-ball-de-cavallets-gegants-i-mulassa-de-sant-feliu-de-pallerols/>

Riu Brugent [Fotografia]. (s.d.). Recuperat 3 gener 2021, de <https://www.experienciarural.cat/ca/mapa/155-sant-feliu-de-pallerols>

Ventura, J. (2017). Plaça de l'Església de Sant Feliu de Pallerols [Fotografia]. Recuperat 3 gener 2021.

b. Annexos

6.1 ANNEX I: Fonts reunides

6.1.1 Cartells de la Festa Major de Sant Feliu de Pallerols (agrupats en *Quel·lis*)
- Sessions 1 i 8

VV.AA. (1980, 1983, 1984, 1985, 1987, 1988, 1994, 1995, 1997, 2001, 2002, 2003, 2004, 2012 i 2014). Cartell de la Festa Major de Sant Feliu de Pallerols. Ajuntament de Sant Feliu de Pallerols.

Els cartells s'imprimiran a una mida de 10x10 cm cadascun.

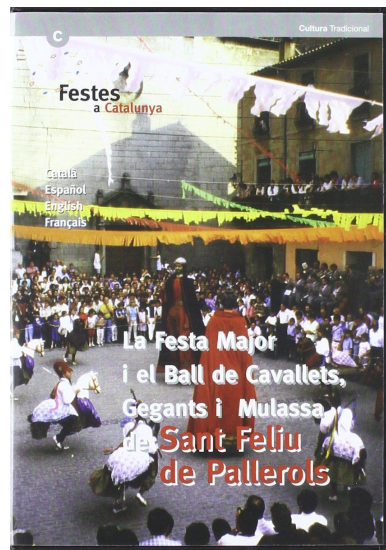

6.1.2 Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura - Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana (2006). *La Festa Major i el Ball de Cavallets, Gegants i Mulassa de Sant Feliu de Pallerols* [DVD]. SoNo.- Sessió 3

Vegeu 'Extres' → 'Danses completes' → 'La MataDegolla' i 'El ball de la Mulassa - Mulassa Verda'.

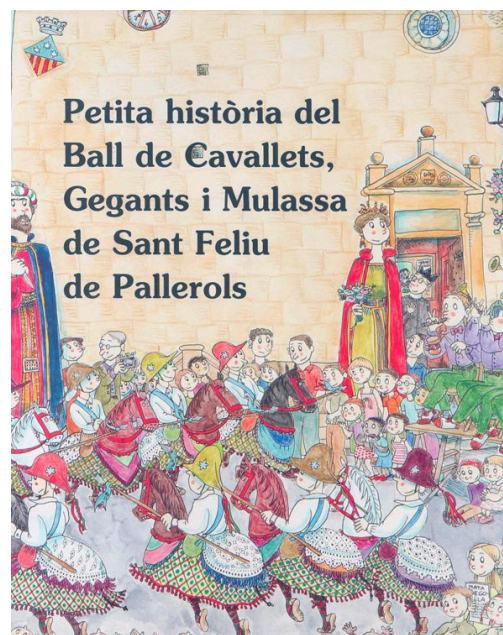

Caràtula del DVD.

Font: amazon.es

6.1.3 Llorach, J. i Bantí, X. (2004). *Petita història del Ball de Cavallets, Gegants i Mulassa de Sant Feliu de Pallerols*. Mediterrània - Sessió 3

Vegeu pàgines 3-6.

Portada del conte.

Font: Editorial Mediterrània.

La llegenda (adaptació)

La Teia té dotze anys i va néixer a Sant Feliu de Pallerols, a la Vall d'Hostoles, que és a la part sud de la comarca de la Garrotxa. Des de fa temps, s'interessa pel folklore del seu poble. És amiga d'un noi foraster que ve a passar els caps de setmana i les vacances a la població. Es diu Martí i té onze anys. Un dia, la Teia li va dir que a Sant Feliu de Pallerols feien un ball molt important. Van acordar que en Martí demanaria als seus pares venir durant la Festa Major per veure'l.

Va passar el temps. En Martí i la seva família van arribar a Sant Feliu de Pallerols el divendres abans del cap de setmana de Pasqua Granada o Pasqua de Cinquagesma, com diuen al poble, que és quan se celebra la Festa Major. Estaven preprats per passar-s'ho molt bé amb els actes festius, que prometien ser molt distrets, tal i com el programa de la festa detallava. Els dos amics es van trobar a prop del pont que creua el riu Brugent. Es van saludar molt contents.

—Avui ballen els cavallets? —va preguntar en Martí amb impaciència.

—No, avui encara no —va contestar la Teia—. Demà dissabte a la tarda farem un passant o cercavila, en el qual hi participen els cavallets petits. Saps que jo en portu un?

—Tu participes a la cercavila? Què bé, no? Però, si tu balles, no em podràs explicar res.

—Saps què farem? —digué la noia amb decisió—, com que a mi m'interessa tot el que fa referència al nostre ball, hi ha algunes persones grans que en saben molt. Els demanaré que vinguin i m'ajudin a explicar-nos-ho més detalladament. Demà al matí podem anar a passejar i començarem les explicacions. Et sembla bé?

—Em sembla fantàstic! La gent gran sap de tot i s'explica molt bé. Encara serà més interessant. Et voldria demanar un favor, però. Pot venir la meva germana gran? Ha de fer un treball per l'escola sobre alguna tradició catalana.

—I tant que vull que vingui! M'agrada molt que la gent de fora de Sant Feliu s'interessi per les nostres tradicions —va dir la Teia molt convençuda.

L'endemà, es van trobar davant de la Fonda on s'estaven en Martí i la seva família. La Teia va arribar acompanyada d'un senyor gran, de somriure simpàtic. Era en Josep Picart, amistosament anomenat Pep Sant. Els el va presentar:

—És un amic ballador que sap tantes coses que, fins i tot, fa molts anys va anar a

Barcelona per ensenyar els punts i la música del nostre ball als membres de l'Esbart Català de Dansaires. Us explicarà la història del nostre entremès.

—Molt bé! —va respondre la Maria, la germana gran d'en Martí mentre saludava a en Pep Sant.

Els quatre van iniciar la caminada per sota la serralada on hi ha el Santuari de la Mare de Déu de la Font de la Salut. Ho van fer a poc a poc perquè l'home caminava lent.

—Comenceu, Pep, que aniré prenent notes per al meu treball —va dir la Maria.

—Sí, sí, comenceu. Estic molt intrigat —va afirmar el vailet.

—Som-hi, doncs —va dir en Pep Sant—. De moment no s'ha trobat cap document que descriu quin és el veritable origen d'aquesta representació. S'ha de recórrer a la llegenda. Es diu que fa molts segles i als voltants de Sant Feliu hi havia una exèrcit de sarraïns que assetjava el poble. Eren molts i anaven ben armats. Per contra, els santfeliuencs eren pocs, amb escassos recursos militars. Van aguantar com van poder fins que va arribar la nit. Amb la foscor, el combat s'aturà, i això els salvà de la desfeta. A algú, amb molt d'enginy, se li va acudir aprofitar la nit per constuir un exèrcit fictici, emprant fustes robes i altres materials a l'abast. Així ho van fer. Tots els habitants del poble es van posar a la feina.

Van confeccionar unes figures que semblaven cavalls, unes de molt altres, com uns gegants, i algú va fer una espècie de mula grossa i grotesca per poder atemorir l'exèrcit contrari. Van treballar molt. A l'alba, ho tenien tot enllestit.

Cada home de Sant Feliu va carregar amb un cavall dels que havien fet. Els dos més forçuts van fer caminar les figures molt altes i un noi valent i una mica esbojarrat va ser l'encarregat de tragar la fera que semblava una mula grossa. Van sortir del poble i, ajudats de pedres, pals i estris contundents van fer front als sarraïns, els quals, en veure aquell exèrcit que, malgrat ser fictici, es bellugava amb molta agilitat, van decidir fugir i deixar tranquil·la la població per sempre més.

—Que valents que van ser, els vostres avantpassats! —va exclamar admirat en Martí.

—Continueu, Pep, que això pinta molt bé —va comentar la Maria.

—No us podeu imaginar l'alegria que van sentir els habitants del poble. Havien vençut un poderós exèrcit només emprant l'enginy i sense ferir cap adversari.

Reunits els santfeliuencs al poble, van celebrar la victòria, fent gatzara. Algú, contemplant com tothom ballava, va proposar que cada any la gent de Sant Feliu de Pallerols commemorés aquest esdeveniment amb una dansa. Així es va fer i avui dia encara se celebra. Els Cavallets, Gegants i Mulassa són hereus d'aquelles figures que van fer els habitants del poble per vèncer l'exèrcit enemic.

Amb el temps que va durar l'explicació, el vellet i les tres mainades van arribar al lloc on hi ha la Font de La Fàbrega, prop de la masia del mateix nom. Es van asseure i van beure una mica d'aigua.

—I ara que som en aquest lloc —va dir la Teia—, en Pep Sant us explicarà una altra llegenda que, segons la tradició, va tenir lloc a prop d'aquí.

—Aquí a prop dius que va passar? Això és fantàstic! —va exclamar en Martí, força excitat.

—Sí, Martí, sí. Aquí a prop —va afirmar en Pep Sant—. Una altra possibilitat sobre l'origen del nostre ball, també té arrels llegendàries, però podria ser més verídica que l'altre relat. Cap al segle VIII i IX, i on avui és França, hi havia un rei que es deia Carlemany. Va ser un personatge molt important i va combatre els sarraïns per expulsar-los de les seves terres. Un cop aconseguit, va continuar perseguint-los cap al sud. Va travessar els Pirineus i va entrar on més tard seria la Marca Hispànica, origen dels primers comtats catalans. Hi ha documents que proven que en les terres gironines, Carlemany va mantenir moltes batalles, a les quals guanyaven a l'enemic. La tradició diu que una d'aquestes batalles la va fer al lloc anomenat Camp de la creu de Mas la Fàbrega. Com en el cas del primer relat, els habitants del poble van decidir celebrar cada any la victòria i d'aquí ve que dansin els Cavallets, Gegants i Mulassa.

—Ho has pogut anotar tot Maria? —es va interessar la Teia.

—Sí. S'explica molt bé en Pep Sant —va contestar la noia tota enfeïnada.

—No teniu cap més aventura per explicar? —va preguntar en Martí.

—Doncs sí —va respondre el vellet—. Però aquesta és una mica més complicada. Hi ha documents molt antics que diuen que durant l'edat mitjana van ser molts els llocs que tenien el costum de representar una escenificació protagonitzada per personatges fantàstics com àligues, dracs, vibries, lleons, bous, mulasses, nans, capgrossos i gegants. Se sap documentalment que totes aquestes figures

fantàstiques participaven en les processons que es feien per la festivitat del Corpus Cristi. En les processons i obrint pas, hi anaven aquestes figures per simbolitzar que les forces del mal se sotmetien a la divinitat de l'Eucaristia. Aquestes cerimònies es fan, almenys des del segle XIII a llocs tan importants com Barcelona o València. Sembla que els cavallets també anaven a les processons. Representaven els guerrers que, segons la tradició, havien lluitat contra els enemics de la religió catòlica, com és el cas de les batalles que us he explicat.

6.1.4. Fotografia dels Gegants de Sant Feliu de Pallerols (Joan Miquel Ollé, 2010) - Sessió 4

Ollé, J.M. (2010). Gegant i Gegantessa de Sant Feliu de Pallerols [Fotografia]. Dins Ardèvol, L. (Coord.) - Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya (2015). *Catàleg de Gegants Centenaris de Catalunya*. EADOP (Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions de la Generalitat de Catalunya).

S'imprimiran 3 còpies de la fotografia en mida A4.

6.1.5. Fotografia dels Gegants de Sant Feliu de Pallerols (Berta Molas, 2011) -
Sessió 4

Molas, B. (2011). Gegants i Cavallets petits de Sant Feliu de Pallerols [Fotografia].

Recuperat 3 gener 2021.

S'imprimiran 3 còpies de la fotografia en mida A4.

6.1.6 Fotografia dels Gegants de Sant Feliu de Pallerols (Autor desconegut,
Fons Joan Amades, 1908) - Sessió 4

Autor desconegut (1908). Gegant i Gegantessa de Sant Feliu de Pallerols [Fotografia].

Fons Joan Amades, DGCPAAC (Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme Cultural). Dins Ardèvol, L. (Coord.) - Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya (2015). *Catàleg de Gegants Centenaris de Catalunya*. EADOP (Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions de la Generalitat de Catalunya).

S'imprimiran 3 còpies de la fotografia en mida A4.

6.1.7 Fotografia dels Gegants de Sant Feliu de Pallerols (Francesc Jaume Coll, 1930) - Sessió 4

Coll, F.J. (1930). Gegant i Gegantessa de Sant Feliu de Pallerols [Fotografia]. Arxiu Comarcal de la Garrotxa. Recuperat 30 desembre 2020.

S'imprimiran 3 còpies de la fotografia en mida A4.

6.2 ANNEX II: Material i recursos

6.2.1. Carta 1 de la Mulassa - Sessió 1

Carta de la Mulassa, on explica el robatori del cartell de la Festa Major de Sant Feliu de Pallerols.

S'imprimirà una còpia de la carta en mida A5.

6.2.2. Dossier per recollir la informació de les fonts orals - Sessió 2

Dossier sobre el patrimoni de Sant Feliu de Pallerols.

S'imprimiran 3 còpies (una per cada grup de treball) en mida A4.

QUÈ EN SABEM DE SANT FELIU DE PALLEROLS I DE LA SEVA FESTA MAJOR?

Teniu 40 minuts per respondre les preguntes que hi ha continuació. Podeu fer-ho partint del que ja sabeu i/o demanant als ciutadans/es del poble que us ajudin.

- 1** Per què a la gent de Sant Feliu de Pallerols se'ls diu *pescallunes*? Hi ha algun símbol que ho mostri? Busqueu-lo pel poble i feu-li una fotografia.

- 2** Busqueu tres indrets emblemàtics del poble i feu-hi una foto: El Firal (amb el Lago), la Plaça de l'Església (amb les banderetes de festa) i el riu Brugent (podeu fer la foto des del Carrer Sant Sebastià o des del Pont del Brugent).

- 3** Quants habitants té el poble? Qui és l'alcalde o alcaldessa?

4

Els/les venedors/es del mercat són de Sant Feliu? D'algun poble de la Garrotxa? O de més lluny? Coneixen els gegants, els cavallets i la mulassa de Sant Feliu? Si no els coneixen, expliqueu-los alguna cosa.

5

Per què les dates de la festa varien cada any? En quines dates caurà la Festa d'aquest any?

6

Què caracteritza cada una de les tres nits de ball de la Festa Major? Quins grups de música converteixen la Festa Major de Sant Feliu en una de les més atractives de la comarca?

---

7 Quins actes són els més populars de la festa?

---

8 Quantes vegades balla a l'any, la faràndula? I durant la Festa Major? Quan i on ballen les figures? Per on passa la cercavila?

---

9 Com es diuen els balls? Quina és la lletra de la cançó de la Mulassa?

10

Qui organitza la Festa Major? Quins establiments del poble ajuden a fer-la possible?
Troba'n 5.

6.2.3. Horaris d'assaig dels Cavallets - Sessió 3

ASSAIG CAVALLETS

D'ABRIL A JUNY

CAVALLETS
PETITS

CAVALLETS
GRANS

DILLUNS

21 - 22.30h: assaig

DIMECRES

DIVENDRES

19.30 - 21h: assaig

21 - 22.30h: assaig

6.2.5. Model d'estructura de la carta - Sessió 5

S'imprimirà una còpia de la carta en mida A5.

LA CARTA

Lloc i data
Per exemple: Sant Feliu de
Pallerols, 20 de maig de 2021

Salutació
(A qui et dirigeixes, a
qui envies la carta)

Text
(Tot el contingut
de la carta, en
s'escriu allò que
es vol comunicar
a la persona a
qui s'envia)

Comiat

Introducció

Explicació

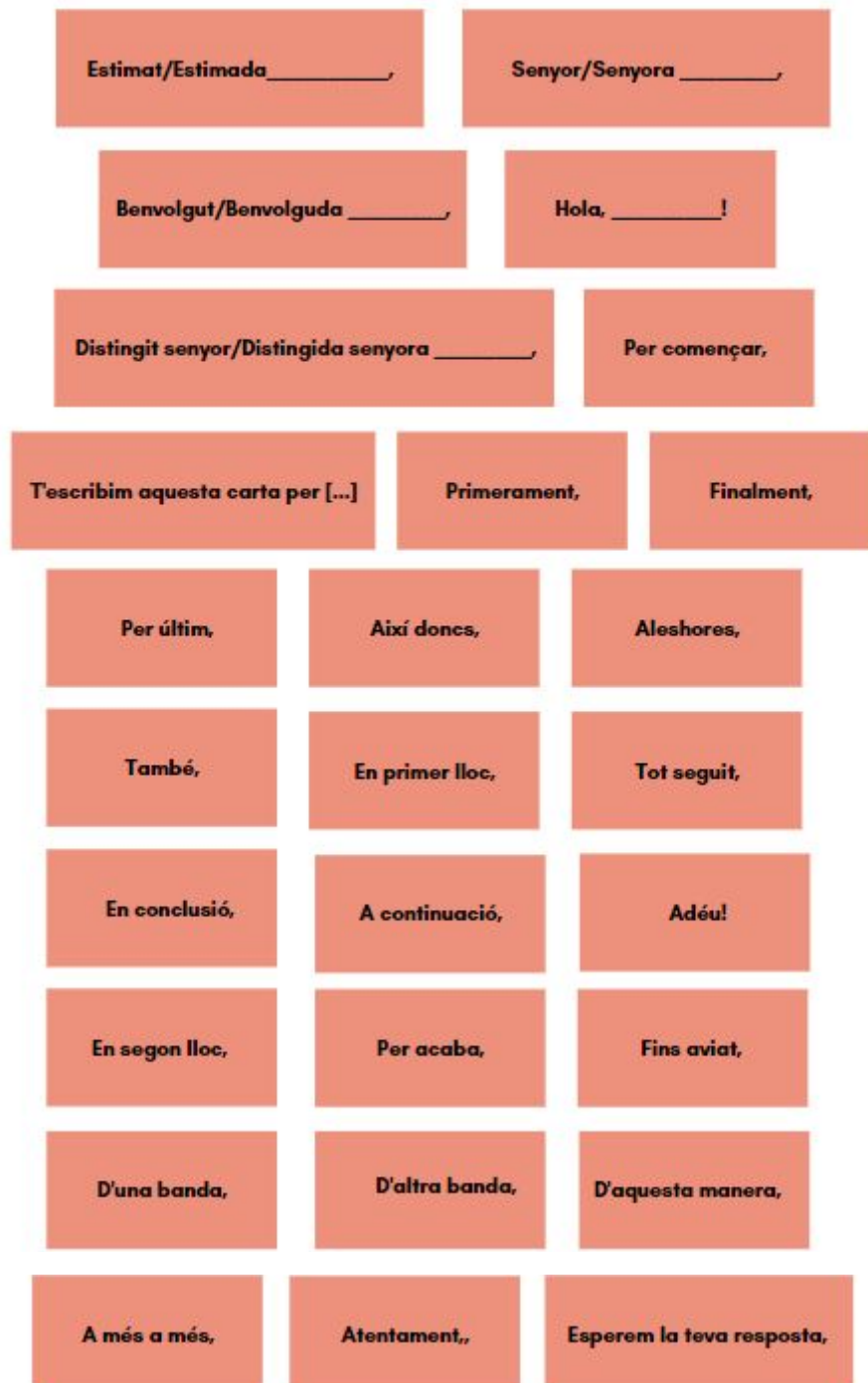
Conclusió

Signatura

6.2.6. Targetes amb exemples de connectors - Sessió 5

Targetes dels diferents connectors útils per redactar una carta

S'imprimiran 12 còpies de cada una de les targetes còpia de la carta en mida A8.

6.2.7. Carta 2 de la Mulassa - Sessió 8

Carta de la Mulassa, on mostra la seva culpabilitat i exposa les raons per les quals va robar el programa i el cartell de la Festa Major.

S'imprimirà una còpia de la carta en mida A5.

